Štev. 208. Posamezna številka 1 Din. V Ljubljani, v petek 5. oktobra 1923. Poštnina pavšalirana. Leto I.

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10·—, po pošti Din 12·—, inozemstvo Din 20·—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana".
Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Na pravi poti.

Tradicijonalno glasilo naprednih Slovencev je obelodanilo včeraj na uvodnem mestu dopis izven uredništva, ki ne more iti mimo nas v pozabljenje naslednjega dne. Zdi se nam, da vsebuje omenjeni dopis nekaj zelo globokih misli, ali bolje rečeno: to, kar je bila napisano zgolj v prevdarek, je izšlo pač zato, da se napredna slovenska javnost končno orijentira v ustaljenem pravcu. Uvodoma se ugotavlja, da so napredni Slovenci delali po osvobojenju v zadnjih petih letih organizatorične, časnikarske in politične pogreške, tako da se je dedni sovražnik napredno - kulturnega in nacijonalnega stremljenja znova pojačal in ponovno pridobil nadvlado nad slovenskim narodom. In ne samo to: napredni Slovenci so bili po zatrdilu dopisnika zgolj iz nezadovoljnosti s političnimi posli tako raztrgani, da so doslej tavali v popolni anarhiji, brez najmanjše politične, kulturne ali nacijonalne orijentacije.

Rodila se je uvidevnost, da Slovenci nismo država zase, ter da bi ne bilo težko najti prave poti, ako bi odločali o svoji usodi sami. Računati je treba z dejstvom enotne države, v kateri nas je previdnost zedinila s Hrvati in Srbi v harmonično celoto. Delo za lokalne interese bo uspevalo le tedaj, *ko se bo naslonilo na močno in stalno državno stranko, upoštevajoč* pri tem, da je vprašanje dobrote vsake stranke odvisno od njenih članov in *da bi Slovenci morali nastopiti v državni stranki kot kras poštenega in temeljitega dela.* Sa mi moramo aktivno stopiti v veliko stranko in z njo zainteresirati državno upravo za naše lokalne želje in potrebe.

Presegalo bi okvir navadnega članka, če bi hoteli razmotrivati takozvane pogreške onih naprednih Slovencev, ki so se zbirali okoli glasila, s katerim je bila tesna zvezana tradicija naprednega Slovenstva. Sicer pa to ni bistveno, niti potrebno. Veseli nas iskreno, da se je rodilo spoznanje baš v trenotku, ko situacija na znotraj ni ravno najbolj ugodna, kaj šele dejanskim potrebam naroda in države prikrojena. Ni treba dolgo razmišljati, za katero državno stranko gre. To vprašanje se eo ipso postavlja za točni odgovor. *Brez dvoma je zamišljena Narodna radikalna stranka, ki je s svojim delom pokazala da je edina v stanju, rešiti sodobna vprašanja v sodobno nacijonalnem in državnem smislu.* Ne motimo se, če prorokujemo: *orijentacija naprednih Slovencev v konkretno določeno smer je pojav, ki bo zabeležen v novejši politični zgodovini naprednega gibanja kot ogromen plus za nacijonalno in državno idejo.* Dolgo je trajal proces čiščenja, vendar nas rezultat načelnega spoznanja tembolj veseli, ker prihaja po notranjih borbah, in ker ni samo otrok afekta odnosno politične konjunkture, kateri se v današnjih časih udajajo gotove skupine brez tehtnega pomisleka na bodočnost in razvojne nujnosti.

Preokret k cilju, ki nam je bil svet v najtežavnejših časih našega narodnopolitičnega suženstva, je nujen in neobhodno potreben. Ako se napredni in nacijonalni Slovenci ne vzbude iz svojega mrtvila, ako bodo še nadalje zapirali oči pred neizpremenljivimi lejstvi, bo šla zgodovina naše narodnodržavne konsolidacije preko njih in bo brez njih vstvarila ono najvišjo državnopolitično vrednoto, ki je bila cilj najboljših mož našega naroda. Ako bodo pri tem trpeli lokalni interesi, bo to krivda onih, ki pravočasno niso likvidirali s preteklostjo in ki so s svojo pasivnostjo nehote ovirali naravni razvoj vsestranske konsolidacije. Politika nihanja je bila vedno sterilna.

Naloga naprednih Slovencev je, stopiti v veliko državno stranko ter jo opozarjati na vse, kar bi utegnilo koristiti Sloveniji kot pokrajini in državi kot celoti. Spoznanje je prvi korak k ozdravljenju. Priznanje pa je pričetek ozdravljenja, ki bo privedlo slovenski narod iz pasivnosti v soodločujočo pozicijo.

KONGRES GLAVNEGA ZADRUŽNEGA SAVEZA V CELJU.

Beograd, 4. okt. (B) Minister poljoprivrede in vod je odredil načelnika v tem ministrstvu g. dr. Veljo Stojanovića kot odposlanca na kongres Glavnega zadružnega saveza, ki se vrši 5., 6. in 7. t. m. v Celju.

Narodna skupščina.

Zanimiva interpelacija odgovornega urednika »Kmetijskega Lista«.

Beograd, 4. okt. (Z) Danes ob 9. uri 45 minut se je otvorila seja narodne skupščine, na kateri je pred prehodom na dnevni red vprašal zemljoradniški poslanec g. Vujić, zakaj odbor za ekspropriacijo še vedno ni sestavljen, temveč se na ta način pospešuje prehod čim več zemljišč v roke gospodarjev, ki ga pozneje prodajo po 30 do 40 tisoč dinarjev po hektaru.

Nato se preide na dnevni red. Poslanec g. Ivan Pucelj dobi besedo o svoji interpelaciji na ministra pravde z dne 30. junija t. l., v kateri navaja, da sta prišla dne 14. junija v njegovo stanovanje dva orožnika z občinskim predstojnikom. Komandant orožniške stanice je obvestil njegovo soprogo, da so dobili pismen nalog za izvršitev takojšnje hišne preiskave, da bi se našel neki članek, ki je izšel v »Kmetijskem Listu«. V nasprotju z ustavo oni niso njegovi soprogi vročili pismenega sklepa o tem in tudi po preiskavi niso dali spričevala o rezultatu. Pet dni pozneje je sodišče utemeljilo ta svoj postopek kot umesten. G. Pucelj vpraša ministra pravde, kaj se bo v tej stvari ukrenilo in kakšno zadoščenje mu bo dal kot narodnemu poslancu vsled kršenja ustave.

Minister pravde g. dr. Perić priznava, da so se te oblasti pregrešile zoper ustavo. V resnici se je vršila hišna preiskava brez sklepa in on bo zahteval, da bodo odgovorne osebe kaznovane. G. Pucelj se ne zadovoljuje s to izjavo in prosi skupščino, da se ona izjavi v tej stvari. Poslanec Kremžar (kler.) obsoja ta slučaj. G. dr. Iljašević (radik.) smatra, da je z odgovorom ministra pravde g. Pucelj dobil popolno satisfakcijo ter predlaga prehod na dnevni red. Poslanec g. Pera Marković (dem.) izvaja, da je Pucelj narodni poslanec in da se proti njemu ni smelo tako postopati, če tudi je odgovorni urednik lista. Demokratska skupina obsoja slučaj. V imenu zemljoradnikov izjavlja g. Voja Lazić in opozarja na slučaj poslanca Kokanovića v Savskem mostu, katerega so oblasti vrgle iz pisarne. Nato dobi besedo Kokanović, da osebno pojasni stvar ter izjavlja, da se za svoj slučaj ni obračal na ministra, ker ve, da bi se o tem ničesar ne sklenilo ter pravi, da bo v bodoče sam obračunaval v sličnih slučajih. Seja se je nato prekinila in čez 10 minut nadaljevala. V imenu muslimanov govori dr. Hrasnica. Poslanec Dušan Dimitrijević povdarja, da je slučaj hišne preiskave pri poslancu Puclju bila kršena imuniteta, vsled česar zahteva od ministra pravde, da izda potrebne naredbe v zaščito poslanske imunitete in zasigura spoštovanje člena 88. ustave. Razven tega predlaga prehod na dnevni red. Minister sprejme to motivacijo ter se preide na interpelacijo Nikole Sretenovića in drugov glede tihotapljenja Ševkije Zija, vdove iz Bitolja in sestre džemijetskega poslanca Kenan Zija, ki je poskušala iztihotapiti iz Bosne 1200 kg svile ter bila obsojena na globo nad 10.000 dinarjev. Na intervencijo poslanca Zije je generalna direkcija carin razveljavila obsodbo in Ševkijo oprostila vsake kazni. Interpelant najodločnejše protestira proti takemu postopku. Nato sta poslanca Žebot in Sretenović stavila poslednje predloge za dnevni red. Z glasovanjem je sprejet prehod na dnevni red. Prihodnja seja je napovedana za jutri dopoldne z nadaljevanjem debate o zakonskem projektu o taksah kot dnevnem redu.

Beograd, 4. oktobra. (Z) »Tribuna« piše: Včeraj se je g. Pašić razgovarjal s predstavniki džemijeta in nemškega kluba. Četudi se rezultati teh razgovorov drže tajno, vendar se ve, da so bili uspešni in da so se radikali zasigurali sodelovanje teh dveh strank, t. j. **da razpolagajo za jesen. zasedanje z več nego 130 poslancev.** Razven prosvetno ekonomskih beneficij, ki so jih zahtevali Nemci od vlade, so se zelo zanimali za usodo Zombolje, o kateri se v zadnjem času trdi, da se bo izročila Romuniji v zameno za Pardanj Modoš. Po sestanku s Pašićem je g. Kenan Zija imel sejo v džemijetskem klubu, na kateri so sklepali o postopanju kluba napram vladi. Izgleda, da so sklenili rezervirano nastopanje, dokler vlada ne izpolni svojih obveznosti.

DEMOKRATSKI SEPARATIZEM.

Beograd, 4. oktobra. (Z) »*Tribuna*« poroča: Izgleda, da primer Radića, Korošca, Spahe in Rajića ni ostal osamljen. Tudi Srbi iz južne Srbije, ki so bili doslej v demokratski stranki (skupina g. Davidovića) začenjajo zahtevati avtonomijo za južno Srbijo. Namesto da zahtevajo čimvečjo centralizacijo in čim tesnejšo zvezo z nami, hočejo avtonomijo. Temu pa se ni treba čuditi, kajti osebe, ki so na čelu makedonske stranke žele priti do oblasti, a ker radi Srbijancev ne more priti na vrsto, hočejo biti ministri vsaj v pokrajinski vladi v Skoplju. Njihov načrt ni slab, kajti nadejajo se, da se bo pridružil njihovi zahtevi tudi džemijet ali vsaj največji del njih in da bo nova makedonska stranka imela okoli 20 poslancev in tako predstavljala važen faktor v skupščini. Prijatelji Davidovića iz Hrvatske »intelektualci« so zelo zavzeti za ta projekt. Že se vodijo neobvezna pogajanja med enimi in drugimi pristaši »srednje linije« za skupno akcijo.

VAŽNI SKLEPI RADIKALNEGA KLUBA.

Beograd, 4. oktobra. (B) Danes popoldne je imel radikalni poslanski klub sejo, na kateri se je po govoru g. Pašića in po ekspozeju ministra g. Stojadinovića o izpremembah zakona o taksah in po zaslišanju mnenja celokupnega kluba sklenilo, **da se osvobode takse za kuhanje žganja novoosvobojeni kraji, ki bodo plačevali samo trošarino** in da se davek na žganje v Črnigori izenači z onim v Srbiji. Razven tega se je sklenilo, da se osvobode takse vsa dijaška spričevala, taksirana s 5 dinarjev.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 4. oktobra. (B) Danes dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta v ministrski sobi narodne skupščine. Sprejet je bil vladni načrt o priznanju zaslužnim možem in to neodvisno od demokratskega predloga, ker je demokratski načrt deloma sprejet v vladnega. Dalje se je sprejel predlog ministra ver, da se zgradi Panteon kot spomin na nacijonalne delavce in borce za osvobojenje. V Panteonu bodo zapisana imena onih, ki so padli v vojnah. Za zgradbo in vzdrževanje se bo postavljala vsako leto v proračun neka gotova vsota, ki pa še ni določena.

Nove obč. volitve.

Beograd: 4. okt. (Z) »Tribuna« piše: V Bosni, Dalmaciji, Vojvodini, Hrvatski in Sloveniji še niso izvršene občinske volitve. V ministrstvu za notranja dela se delajo priprave, da se razpišejo nove volitve za mesec november t. l. Istotako se bodo tudi oblastne volitve vršile v mesecu novembru t. l., ker so dosedaj bile že dvakrat odložene.

Krst prestolonaslednika

Beograd, 4. oktobra. (B) Kraljev kum vojvoda York, ki bo zastopal kralja Jurija V. na krščenju našega prestolonaslednika, odide iz Londona 12. t. m. v spremstvu polkovnika sir Rolanda-Voterhausa, ki je sedaj zasebni sekretar predsednika britanske vlade Baldwinov. Sir Voterhaus je spremil vojvoda Yorka, ko je prišel v Beograd na poroko Nj. Vel. kralja. Angleški poslanik na našem dvoru je posetil danes ministra dvora g. Jankovića in ga obvestil o njegovem prihodu na krščenje prestolonaslednika. Krščenje se bo vršilo 20. oktobra t. l. Naslednjega dne se poroči princ Pavle z grško princesinjo Olgo. Vojvoda York bo prisostvoval tudi tej poroki.

VOJNI MINISTER PRI KRALJU.

Beograd, 4. okt. (B) Vojni minister general Peter Pešić je posetil Nj. Vel. kralja ter mu poročal o situaciji vojske in o njenem številčnem stanju in opremi.

ZOPET POTRES NA JAPONSKEM.

Tokio, 4. okt. (Havas) V Tokiu in Osaki se je občutil danes predpoldne zelo močan potres. Prebivalci so bežali iz hi

Reško vprašanje.

Pred ponovnim sestankom paritetne komisije?

Beograd, 4. oktobra. (B) Po informacijah vašega dopisnika iz verodostojnih krogov se med našo in italijansko vlado vodijo sedaj pogajanja o tem, dali se naj delo paritetne komisije nadaljuje. Izgleda, da niso nasprotni temu niti na eni niti na drugi strani. V slučaju, da pride med Rimom in Beogradom do sporazuma glede ponovnega sestanka paritetne komisije, bodo dosedanji člani delegacije vsekakor zamenjani.

Beograd, 4. oktobra. (B) Danes dopoldne je posetil ministra dr. Ninčića ameriški poslanik na našem dvoru gosp. Dodge. Istočasno je bil sprejet od pomočnika ministra zunanjih del g. Pante Gavrilovića tudi angleški poslanik sir Young. Prosila sta za obvestitev o stanju pogajanj med nami in Italijo glede nadaljevanja dela paritetne komisije.

Rim, 4. oktobra. (K) Ministrski predsednik Mussolini je imel danes predpoldne razgovor z jugoslovenskim poslanikom Antonijevićem.

Milan, 4. oktobra. (B) »Corriere della Sera« piše, da se sestaneta gg. Pašić in Mussolini 15. oktobra v stvari rešitve reškega vprašanja.

Vstaja na Turškem.

Atene, 4. oktobra. (B) Po poročilih agencije »Rus. Pres.« so se v celi Turčiji pristaši sultana pobunili zoper Kemaliste. Prevrat se je izvršil najprej v Angori, kjer je neki učitelj Derviš Derven uspel, da zbere okoli sebe nad 50.000 sultanovih pristašev in polk regularne vojske. S tem je zasedel predsedništvo vlade in skupščine in zaprl mnogo poslancev. Toda ko je krenil Derven proti stanu Kemal paše, so prišle iz sosednih ulic nove čete regularne vojske, ki so otvorile streljanje na sultanovce. Ti so borbo sprejeli in se morali šele po več ur trajajoči borbi, v kateri so kemalisti uporabljali mitraljeze in bombe umakniti. V tej borbi je bilo nad 1000 mrtvih na obeh straneh. Isto se godi v celi notranjosti. Sultanovci so se uprli in se napotili proti Angori. V notranjosti skoro v vseh krajih prehaja regularna vojska na stran sultanovcev, to pa vsled tega, ker se sultanovci tokrat ne bore samo za to, da pridejo na krmilo, nego da vrnejo tudi pravico mnogoženstva, katero je Kemal ukinil. Po vseh poročilih, ki jih je agencija »Rus. Pres.« dobila, sultanovci zelo napredujejo, tako da preti kemalistom absolutna propast, ker so oni imeli največ sile v vojski, ki jih sedaj zapušča. Priprave za to vstajo so se vršile že tačetkom t. l., ko je neki sultanovec ubil sredi parlamenta narodnega poslanca kemalista Čupri beja, vsled česar je bil nad vsemi sultanovci uveden strašen teror.

Položaj v Bolgarski.

Beograd, 4. oktobra. (B) Uredništvo »*Vremena*« je prejelo iz Niša sledeči protest beguncev, bolgarskih komunističnih in zemljoradniških prvakov: Zatirajoč narodno vstajo v Bolgarski s pomočjo topov in mitraljez ter ruskih Wranglovih trup se vlada Cankova maščuje nad mirnim in neoboroženim prebivalstvom. Ranjenci, aretiranci in ujetniki so bili masakrirani, rodbine vstašev poklane, sela so požgana. Zverstva, ki so jih počenjale vladine bande, je nemogoče popisati. Smrt in uničenje vladata nad opustošeno deželo. Podpisani poslanci glasno protestirajo v imenu delavskega in seljaškega bolgarskega naroda pred zvezo civiliziranih narodov proti zločinom in nečlovečanstvu in prosijo za nujno intervencijo javnega mnenja. Poslanci zemljoradniške stranke: Karazov iz Pangurišta, Garaev iz Pasardžika, Koganski iz Vidina, Donev iz Ruščuka, Stanijev iz Berkovice; komunistični poslanci: Kolrov iz Pasardžika, Dimitrov iz Sofije in Tošov iz Berkovice.

Sofija, 4. oktobra. (B) Vlada je izjavila, da bo vojno stanje ukinjeno tekom tedna do 11. oktobra. Volitve za narodno sobranje se vrše 11. novembra ako kaki tehnični razlogi tega ne preprečijo.

BOLGARSKE REPARACIJE.

Sofija, 4. oktobra. (B) Bolgarska telegrafska agencija objavlja: Glasom sporazuma, zaključenega meseca marca t. l. med bolgarsko vlado in reparacijsko komisijo, je bolgarska vlada plačala dne 1. oktobra znesek 2 in pol milijona frankov na račun prvega trimesečnega plačila. Plačilo se je izvršilo reparacijski komisiji v dolarjih potom ameriške Federalne rezervne banke.

Situacija v Nemčiji.

Vladna kriza.

Berlin, 4. okt. Državni predsednik Ebert je po sprejetju demisije celokupnega kabineta poveril sestavo nove vlade dr. Stresemannu, ki bo skušal sestaviti meščansko vlado.

Berlin, 4. okt. (K) V Düsseldorfu je sprejel adjutant generala Degouttea odposlanstva vseh strokovnih organizacij. Zaradi nadaljevanja dela so bili stavljeni od francoske strani sledeči pogoji: 1. Odprava zakonov o obratnih svetih, 2. uvedba 10 urnega delavnega časa in akordnega dela, 3. sprejetje vsakega nakazanega dela, ker bi sicer sledil izgon, 4. za železničarje veljajo že naznanjeni pogoji, 5. udušenje vsakega upora z oboroženo silo, 6. postritev mestne brambe. (W)

Pariz, 4. okt. (K) Vojaški guverner general Gouraud je zanikal včeraj napram zastopnikom angleškega in ameriškega časopisja [illegible] Ruhrt. Gospodarska pasta Francije, da anektira Poruhrje in je izjavil, da bi aneksija osem milijonov Nemcev, ki bi ostali s svojimi ostalimi soplemenjaki v stalnem kontaktu, pomenjala vedno nevarnost za Francijo.

Beograd, 4. okt. (Z) Glasom radiotelegrama iz Londona bavarski separatizem napreduje dalje. Bavarski separatisti so proglasili princa Ruprechta za kralja. Kakor je posneti iz radiotelegrama iz Nauena, sta bila Stresemann in general von Seckt imenovana za diktatorja.

JUGOSLOVENSKO-ROMUNSKA-MADŽARSKA OBMEJNA KOMISIJA.

Beograd, 4. oktobra. (B) Tiskovni urad objavlja: V severoiztočnem delu Banata obstoje dve vodni zadrugi, ki sta po novih mejah tako razdeljeni, da je njihovo ozemlje razdeljeno med Romunijo, Madžarsko in našo državo. Ker trianonska mirovna pogodba predpisuje, da se v takem slučaju udeležene države sporazumijo, da tako omogočijo delovanje vodnih zadrug, so se naša, romunska in madžarska vlada sporazumele, da se začno pogajanja o vprašanju gornjetorontalske in aranske zadruge. Obe zadrugi sta vsled novih mej razdeljeni med tri države. Vsaka od imenovanih vlad je imenovala svojo delegacijo, ki se sestane dne 8. oktobra t. l. najprej na našem ozemlju v Veliki Kikindi, da nadaljuje svoje delo na romunskem ali madžarskem ozemlju. Od strani naše vlade je določen za predsednika delegacije Leonid Čudić, sekretar I. klase v ministrstvu zunanjih del, od strani glavnega generalnega štaba, genralni štabni polkovnik Milan Nedić, od direkcije vod pa inž. g. Mikola Mirko, hidrotehničnega odelenja v Novem Sadu in en sekretar ministrstva zunanjih del. Madžarska vlada je imenovala za predsednika svoje delegacije Emila Walterja, svetnika v ministrstvu zunanjih del, a kot člane delegacije Janoša Telešnickega, svetnika ministrstva za zemljedelstvo in majorja Franc Valba, od ministrstva za narodno brambo. Romunski delegati so: predsednik Jopreaj, za šefa hidrotehnične službe za Transilvanijo in Banat, dalje Julij Molgova, finančni svetnik ter general Dumitresku od strani vojnega ministrstva.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Drama: »Kar hočete«. Red F.
Opera: »Aida«. Izv.
Kino Matica: »Strast«.
Kino Ideal: »Krilati konjenik« II. del.
Kino Tivoli: »Jezdec brez glave« I. del.

V Celju:

Mestno gledališče: »Pelikan«. Red A

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: Sušnik, Marijin trg in Kurat, Gosposvetska cesta.

Naša država in Društvo narodov.

Izjava našega delegata dr. Momčila Ninčiča.

Pariški politični tednik »L' Europe Nouvelle« (Nova Evropa), ki je najvažnejši inozemski tednik, posvečen vprašanjem povojne Evrope, je posvetil svojo zadnjo številko delovanju Društva narodov v letošnjem letu. Posebni dopisnik tega lista je bil poslan koncem avgusta v Ženevo, da zve od delegatov posameznih držav, kakšne politične, gospodarske ali pravne rezultate je dobila dotična država s tem, da je včlanjena v Društvu in kakšnih rezultatov si nadeja za bodočnost. Ta anketa pa je bila pretrgana vsled incidenta med Italijo in Grško. Vendar so predvsem delegati Male antante, Srednje Evrope in balkanskih držav odgovorili precizno na stavljena jim vprašanja. G. Beneš na pr. je povedal, kako si je zamislil politiko D. n.: po njegovem mnenju mora imeti D. n. svojo lastno politiko, ki ne sme biti samo vsota politik držav, ki so njegovi člani.

Tudi naš zunanji minister g. dr. Momčilo *Ninčić*, delegat naše kraljevine pri Dr. n. je podal natančno izjavo, v kateri pravi:

»Lahko vam povem, da je obstoj D. n. pomagal stabilizirati mednarodne odnošaje moje domovine, s tem da je preprečil gotove spore, iz katerih bi brez intervencije Društva mogli izbruhniti resni zapletljaji.

Eno najkočljivejših vprašanj, ki jih je obravnavalo D. n., je bilo vprašanje narodnih manjšin. Taktu Društva, ki ga je pokazalo pri razlagi določb o manjšinah, se imamo zahvaliti, da so se ti spori mogli urediti v zadovoljstvo udeleženih držav.

V resnici je treba hvaliti previdnost, s katero je Društvo vedno pastopalo. Akoprav je povsod pokazalo svojo avtoriteto, ki vedno raste, se je vendar oziralo na pravično razdražljivost neodvisnih držav. Naša država je imela v raznih položajih, ki niso zaviseli od njene volje, s svojimi sosedi več sporov, ki so jih obravnavali pred Svetom D. n. In mi smo se vedno s spoštovanjem in natančnostjo prilagodili odločitvi, ki jo je bil sklenil svet, celo v slučajih, ki niso bili rešeni v prilog naši državi. Če smo delali tako, smo živeli v prepričanju, da sodelujemo pri ureditvi novega povojnega reda, zmage in načel pravice.

D. n. mora svoje delo nadaljevati in skušati, da se ogne očitku, ki mu ga pogosto delajo, da se namreč vse preveč giblje v čisto teoretskih debatah. Organizem D. n. je bil zamišljen kot realni politični faktor, ki deluje nad vrhovnostjo posameznih držav. Naravno je torej, da imej tak organizem skupno voljo in da se ta volja vedno kaži v vidni obliki. Na žalost se tak ideal še ne da uresničiti. Prepričani smo, da bo po napredujočem razvoju postalo D. n. močnejše, mogočnejše in se bo bolj zavedalo moči, ki jo nosi v sebi, moči organizma, ki je poklican, da uredi življenje narodov med seboj. Če v gotovih izredno težkih trenutkih D. n. ni prišlo do rezultatov, na katere so upali vsi prijatelji in partizani Društva, med drugimi tudi moja dežela, nas to ne sme oplašiti. Naloga urediti in spraviti v reden tek brez prestanka in pretresljajev mednarodno pravico za vse, je gorostasna naloga, kateri bodo kos samo z neverjetnim trudom in vedno večjimi žrtvami. Ne smemo pozabiti, da je D. n. proizvod človeškega duha, racijonelna tvorba, ki je določena, da hiti življenju naprej in pripravlja boljši mednarodni red kot je sedaj obstoječi. D. n. se mora siloma ukloniti gotovim potrebam in prilagoditi gotovim zahtevam.

Ta opazovanja naj izražajo, s kakim občutkom zaupanja sodelujemo pri delu D. n. in kakšne upe gojimo zanj. Naša kraljevina si želi miru, da bo mogla bolje organizirati narodne sile in jih vsmeriti proti mirnemu delu. Želimo najti podpore pri D. n., ki naj se bolj in bolj krepi, da vrši svojo vzvišeno nalogo vezati in spravljati narode med seboj.«

—žn—

Bistvo bolgarskih homatij.

Ni vse tako, kakor se je govorilo in pisalo o vstaji zemljoradnikov. Senzacija in fantazija sta igrali veliko ulogo, bržkone pa so se delale namenoma pomote. In vendar so bili ti dogodki resni in usodepolni. Ni verjetno, da so se kmetje sploh pobunili. Tem manj verjetneje je, da bi bili v treh dneh obkolili prestolico. To se jim ni posrečilo niti pod Stambolijskim. Tudi ni verjetno, da bi bili to povzročili bolgarski komunisti. Sedaj ste obe stranki brez vodstva: Stambolijski in Daskalov sta mrtva, komunistični voditelji pa so v prognanstvu, odnosno v ječah. Če je bil položaj vlade g. Cankova zares otežkočen, istotako tudi carja Borisa, potem so morale to povzročiti pač druge, močnejše sile. Na vidiku sta dve taki sili.

Prvič III. internacijonala, ki dobiva svojo hrano iz Moskve. Značilno je, da so uporniki, preden so se lotili obkolitve Sofije, sklenili zavzeti Varno in Burgas, kjer je omogočen stik s Sovjetsko Rusijo. To je bil prvi korak za ustanovitev bolgarske komunistične centrale, ki naj bi bila središče komunizma na Balkanu. S pomočjo boljševiškega orožja in nekaterih pripadnikov Stambolijskega so poizkusili komunisti najbrže revolucijo.

Drugič: v te homatije so bili zapleteni nekateri bolgarski oficirji. Bilo bi naivno, če bi kdo mislil, da so se čez noč prelevili v komuniste. Očividno je, da je bila to posebna vojaška zarota, ki se je trenutno strinjala s komunistično zaroto.

In vendar je med tema nasprotujočima si činiteljema neki tretji člen, ki ga ne vidimo, pač pa čutimo. Zdi se, da je to Nemčija, ali določneje razkralj Ferdinand, ki se ne bi usmilil niti lastnega sina, če bi se mogel zopet povzpeti na prestol, bodisi potom boljševizma ali anarhije. To je tudi taktika nemških monarhistov.

Nemčija ima velik razlog, podpirati poleg vpostavitve razkralja Ferdinanda še sedanje gibanje. Ker ji je na Zapadu napočila zadnja ura, bi bilo dobro, preložiti pozornost zaveznikov na Balkan. Znano je, da so igrali v junijskem preobratu germanofili veliko ulogo in da sta se borili dve struji: koburška in slovanofilska. Zdi se, da je zmagala slednja struja, saj je moral tik pred trenutnim uporom izstopiti neki privrženec Radoslavova iz vlade. Vlada g. Cankova jih najbrže ni ubogala, zato jo poskušajo s pomočjo komunistov strmoglaviti, kakor se je zgodilo to l. 1917 v Rusiji, za časa Kerenskega. Nemški »Drang nach Osten« se pojavlja v novi obliki ter si išče terena tudi na Balkanu.

Nemško-sovjetski režim na Bolgarskem bi bil usodepoln za Slovanstvo: bolgarski narod ne bi bil nič manj zatiran kot ruski.

Pride čas, ko si bodo izbrali tudi Jugoslavijo, ki je na poti in ovira stik med bolgarskim in madžarskim ozemljem. Baš ta položaj je povzročil naval Avstro-Ogrske na Srbijo, obenem pa svetovno vojno. Igra se začenja zopet na isti točki...

Vesti, ki so jih objavili listi pred par tedni, so bile preuranjene. Ali s tem se ne smemo potolažiti. Borba še ni končana, in sile, ki so vanjo zapletene, se nočejo pokoriti. Ogorčenost je na obeh straneh velika. Bodimo pripravljeni!

N. Jezerskij.

Iz prosvetnega življenja.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA

Drama:

Sobota 6. okt. Smrt majke Jugovićev. Izven.

Opera:

Sobota 6. okt. Novela od Stanca; Zapečatenci. Red B.

— **»Smrt majke Jugovića«**, dramsko pesnitev Iva Vojnovića, vprizori drama prvič v tej sezoni v soboto, dne 6. t. m. Naslovno ulogo igra ga. Rogozova, Angelijo ga. Šaričeva, Kosovko devojko ga. Danilo-Balatka, Bako ga. Juvanova, Damjana g. Rogoz, goslarja g. Skrbinšek itd. To odlično jugoslovensko dramsko delo se vprizori to pot na našem odru prvič v srbsko-hrvatskem jeziku, kakor je spisano. Čar originalnosti in poezije, katerega tudi najboljši prevod v mnogem pogledu zastre, ostane tako nedotaknjen, svež in pristen.

— **»Aida«** v naši operi. Danes zvečer točno ob pol 8. uri poje se v opernem gledališču na novo naštudirana in popolnoma novo opremljena Verdijeva opera »Aida«. Pri tej predstavi, katero dirigira in režira g. ravnatelj Rukavina poje naslovno ulogo **Aide**: gdč. Zikova, Amneris: gdč. Sfiligojeva, svečenico: gdč. Saxova, velikega svečenika Ramfisa: g. Betetto, Radamesa: g. Šimenc, Aidinega očeta Amonasra: gosp. Banić, egiptovskega kralja: g. Pugelj in sela g. Mohorič. Poleg solistov nastopijo: svečeniki in svečenice, ministri, vojaki, sužnji in ujetniki ter narod egiptovski. Dejanje se vrši v Menfidi in Tebah za časa kralja Faraona.

— **Spored historičnega koncerta**, ki nam predoči v raznih pesmih zgodovino Francije od XII. do XIX. stoletja, obsega politične pesmi, zgodovinske, satirične, lirične, ljubezenske speve in pesmi, ki se uporabljajo pri različnih plesih. V celem je na sporedu 22 pesmi, deloma raznih francoskih skladateljev, deloma ljudskih popevk. Te pesmi nam poje g. Wiliam Gwin, tenorist nacijonalnega konservatorija v Parizu; pesmi so zvezane z primernim pojasnjujočim besedilom, katerega predava prof. Lucien de Flagny. Vse te pesmi, kakor kratki zgodovinski podatki, so tiskane na podrobnem vsporedu, ki se dobiva v predprodaji. Koncert se vrši v pondeljek 8. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe ter so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni od danes naprej.

— **Razstava karikatur v Beogradu.** Strokovno udruženje jugoslovenskih oblikujočih umetnikov je prejelo od beograjskega udruženja obvestilo, da se razstava karikatur otvori 10. t. m. Slovenski karikaturisti se s tem pozivljajo, naj se razstave s svojimi deli udeleže ter naj jih pošljejo čimprej na naslov: Umetniško odelenje ministarstva prosvete v Beogradu. — Odbor SUJOU.

Goriško pismo.

Gorica, 3. oktobra.

Mi tu doli smo postali že tako apatični za vse, kar se dogaja okoli nas, da sploh ne vemo, kaj bi vas tam za mejo vtegnilo zanimati. Najboljše bo ako povem vsaj ono, kar nas najbolj teži. Tega je pa toliko, da sam ne vem, kje bi pričel.

Pričnem pri gospodarstvu. Sedaj imamo trgatev. Nikar pa ne smete pričakovati, da bom pisal o vriskanju in petju po vinogradih. Ljudje pač tržejo kot so trgali pred vojno, toda njihovo razpoloženje je povsem drugačno. Klavrno stopajo od trte do trte in z žalostjo gledajo na sad svojega trudapolnega dela. Nihče pač ne ve, kako bi ga spravil v denar, da poravna davke, dolgove, obleče družino in se preskrbi vsaj za najbližjo bodočnost. Doma ima že dve in tri leta star pridelek, ne da bi še do danes našel odjemalca. Drugi pridelki so za nas postranskega pomena in ne zadostujejo niti za lastno preživljanje.

Nekoliko veselejša je samo mladina, ki ni živela v dobrih starih časih. Vendar pa ni tudi naša mladina taka, kot smo bili nekdaj mi. Kako pa tudi, ko vidi okoli sebe same resne in skrbipolne obraze, ki sugestivno vplivajo tudi na njena mlada srca. Ko bi se zavedala najnovejšega udarca, bi še bolj zgubančila svoje mlado čelo in v njena srca bi se naselila tuga in bol. Kakor znano se bo ponekod poučevalo v prvem razredu ljudskih šol samo v italijanskem jeziku, ki ga otroci seveda ne razumejo. Toda učitelji so spretni in so znašli zelo dobro metodo. Hodijo po šolski sobi in kažejo otrokom razne predmete ter izgovarjajo skupno z razredom italijansko ime toliko časa, da si ga otroci zapomnijo. Kako bo, ko bodo otroci te poznali, je stvar italijanskih pedagogov. Staršem samo trže srca, ko morajo prenašati tako frivolnost in s skrbjo gledajo, kaj bo iz njihovih otrok, ker se v pouku najpotrebnejšega znanja tako zanemarjajo.

Da bi otroci sploh ne slišali slovenske besede, so naše oblasti poskrbele še drugače. V najkrajšem času bo vrženih na cesto precej slovenskih učiteljev, ki imajo podedovani greh, da jih je rodila slovenska mati. Kaj bodo ti reveži počeli, osobito taki, ki imajo doma družinico, je stvar bodočnosti. Za prosvetne oblasti je pač zaenkrat važno, da se naši mali revčki poitalijančijo.

Naš »suženjski« jezik se je kljub ostrim prepovedim še vedno slišal na nekaterih sodnijah. Krivdo za to so seveda nosili slovenski, pa tudi nekateri sodniki italijanske narodnosti. To pa se pri nas ne sme dogajati. Radi tega so bile opuščene sodnije v Vipavi, Kobaridu in Cerknem. Sodniki so bili premeščeni k sosednim sodiščem. Ker je pa teh nekoliko premalo in sodnikov »dosti«, jih bodo reducirali na ta način, da jih bodo kvalificirali po njihovih »uspehih«. Kako bodo izpadle te kvalifikacije, se mi ne zdi vredno povdarjati. Kdor po bo tako srečen, da pride k novim sodnijam, bo dobil italijanskega »adlatusa«, da mu bo razlagal zakone. Žrtev teh sprememb bo seveda zopet ta nesrečni »schiavo«.

Pa ne smete misliti, da se naše ljudstvo kljub temu pridno in marljivo ne giblje. Društveno življenje cvete in skuša paralizirati nasprotnikove uspehe. Politično seveda ne pomenimo ničesar. S tem pa ni rečeno, da se ne bavimo tudi s politiko. Pa še kako. Uporabljamo celo »trike«, ki jih opažamo pri vas. Za nas je predvsem velikega pomena svetovno naziranje. Nekateri »nebeščani« so uvideli naše gorje na tem svetu in skušajo doseči, da bi se nam dobro godilo vsaj onstran groba. Razen tega jih kar pošegeče okoli srca, ko vidijo, da so vgnali svojega »političnega nasprotnika« v kozji rog. Da bi videli vesele obraze krščanskih socijalistov, ki sedaj »vladajo« na Goriškem, bi takoj spoznali, da bo kmalu konec našega gorja. Odslej bomo stiskali v žepu pesti in kazali Italijanom »fige«, češ, le teptajte nas, videli boste našo srečo na onem svetu.

Tudi za vaše zadeve se nekoliko brigamo. Osobito stališče vaših opozicijonalcev nam zelo ugaja. Kakor izgleda, bi prišli tudi demokrati radi v nebesa in sedaj previdno koketirajo s Koroščem, da bi jih nekoč ne pahnil iz svoje »nebeške« republike. Sicer pa, kar dajte se, saj znate in nas to tako zanima. Pa tudi naši italijanski sodržavljani kaj radi prebirajo poročila o »delu« opozicije v vašem parlamentu.

Iz boljševiške Rusije.

OBOROŽEVANJE RUSIJE.

Finsko časopisje poroča, da je dobila sovjetska vlada letos preko Baltijskega morja mnogo orožja iz Nemčije. Maja je pripeljala ladja »Kama« pod krinko poljedelskih traktorjev štiri tanke, ki so jih potem poslali iz Petrograda naravnost na zahodno mejo v Smolensk. Tanke je sprejela posebna komisija ob navzočnosti nemških oficirjev. 15. junija je bilo pripeljanih 240 ton raznih sestavnih delov za aeroplane, 27. junija 600 ton razstrelilva, ki je bilo odposlano v Moskvo.

Naše narodno prerojevalno delo.

III.

Na drugi strani pa je treba povdariti, da kljub vsem težkočam in oviram, na katere zadenemo pri izvrševanju narodno prerojevalnega dela, ni to delo prav nikaka umetnost in ga prav tlahko vrši vsakdo od priprostega delavca do inteligenta, če le hoče. Edini predpogoj je to, da je sam v svoji notranjosti trdno uverjen o vsem tem, kar hoče dati drugim in pa, da je človek značaj, ne pa moralna propalica. Če ima še trohico volje in veselja do takega dela, potem ima vse zmožnosti. Za tako delo ne potrebujemo bogzna kakšnih strokovnih veščakov, bodisi na tem ali onem polju, ampak iskrenih in poštenih ljudi, ki znajo z našim priprostim človekom občevati.

Pridobiti si zaupanje in spoštovnje našega obmejnega prebivalca, to je vse. Vse drugo pride potem samo po sebi seveda ne čez noč in s silo. V splošnem je naše obmejno prebivalstvo po veliki večini skromno in dobro. Naši nasprotniki so često uporabljali napram njemu ne samo lepe besede, moralnega in gospodarskega pritiska, ampak tudi silo in aroganco.

Zato je naše obmejno ljudstvo hvaležno za vsako dobro besedo in čisla vsakega poštenjaka ki ž njim občuje priprosto, po domače in vidi, da mu je naklonjen.

Že zgoraj sem omenil, da narodno prerojevalno delo lahko vrši vsakdo bodisi priprost delavec ali pa inteligent če je le značajen in ima veselje za to. Zato se bo moral pri tem delu prav tako udejstvovati v svojem delokrogu narodno - zaveden kmet in delavec, kakor vsi drugi stanovi od navadnega obrtnika in trgovca, od orožnika, finančnega paznika, sodnijskega sluge, duhovnika in učitelja, pa tja do sodnika in okrajnega glavarja. *Največ tega dela pa bo zadelo predvsem učitelja in duhovnika,* ki sta z ljudstvom v neposredni zvezi. Šola in cerkev morata iti z roko v roki, morata podpirati eden drugega, ne pa drug drugega ovirati, kakor se dandanes godi marsikje. *Dajte na mejo dobrih učiteljev in duhovnikov, ki bodo iskreni značaji, in s tem ste storili že silno mnogo!* S tem je opravljenega večja polovica vsega dela. Druga, mnogo manjša polovica zavisi od drugih faktorjev.

Pri nas se je v tem oziru do sedaj silno mnogo grešilo in se greši še vedno. Službovanje na meji se je smatralo za *kazensko* postojanko, kamor so navadno pošiljali ljudi, ki so postali v zaledju iz tega ali onega vzroka nemogoči. To so pa *zaupna* mesta, ki se morajo poveriti le dobrim, če že ne najboljšim ljudem. S to prakso je treba enkrat za vselej temeljito prelomiti. Res je, da je službovanje v tem ali onem poklicu na meji vsled teritorijalnih razmer mnogo težje, kakor pa v zaledju, kjer so vsa komunikacijska sredstva na razpolago. Zato pa tudi ne smemo zahtevati, da mora javni uslužbenec katerekoli vrste ostati na meji polna desetletja in tam polagoma, a gotovo moralno in gmotno propasti. Naj gre pravočasno v zaledje in tam doli ugodno mesto, ker si ga je tudi zaslužil, če je vestno vršil svojo nalogo na meji vsaj kakih pet do osem let.

Predvsem je pa potrebno, da so ti delavci na meji gmotno neodvisni in jih ne tarejo materijelne skrbi. Mnogi mislijo, da je to zopet stvar države kot take. Pa ni res. Država ne more delati pri svojih nameščencih razlike. To je mogoče dandanes in tudi potrebno v Macedoniji, kjer je cela pokrajina, nikakor pa ne pri nas. Saj mi naših lepih četudi nekoliko hribovitih obmejnih krajev vendar ne bomo primerjali z Macedonijo! *To delo more vršiti le privatna družba,* ki deli podpore le tistim, ki so take podpore vredni in potrebni, z zneski, ki so odvisni od slučaja do slučaja. To je pa pri državni upravi izključeno. Ona mora dati vsem ali nobenem in razun tega tudi vsem enako brez ozira na to, ali je s svojim zunanjim delom dotičnik to tudi zaslužil, ali je podpore vreden in potreben, ali ne. Tudi je docela nemogoče potegniti v tem pogledu nekako črto, kako daleč segajo ti kraji, ki bi prišli pri tem v poštev. In vsak kraj ima zopet poleg vsega tega svoje posebnosti, ugodne in neugodne. Št. Ilj nad Mariborom je sicer popolnoma ob meji in so bil še pred vojno vroča tla, vendar se ne da primerjati s službovanjem recimo pri Sv. Duhu, ali pa na obmejni Kaplji. Drugačna je pozicija recimo v Marenbergu kakor pa na Sladkem vrhu itd. Že iz teh primerov je razvidno, da je nemogoče spraviti vseh obmejnih krajev v tem pogledu pod en klobuk, in da je državi nemogoče unificirati teh krajev, ker bi tega ne mogla izvesti pravično in pri najboljši volji. Prav tako komplicirano in težavno bi bilo izvesti namero, o kateri se je zadnjič razpravljalo pri višjem šolskem svetu namreč, da bi se službena leta štela v takih krajih višje, nego drugod. Zadenemo pri tem prav na iste težkoče, kakor pri službenih prejemkih. Vse take stvari, ko bi bile izvedljive, bi se morale izvesti za uslužbence vseh kategorij, ne pa samo za posamezne kategorije.

Država more naše obmejno narodno prerojevalno delo podpirati v prvi vrsti moralno, da da na prava mesta prave ljudi, in da se njene oblasti ozirajo v obemjnih krajih na želje in nasvete pri svojem delovanju, ki prihajajo iz narodnih delavcev zaupnikov v posameznih krajih. Država pa more in mora podpirati svoje uslužbence vseh vrst na meji tudi gmotno, *a le potom privatne družbe,* ki objektivno presodi po svojih organih, kdo je podpore vreden in v kakšni višini.

Še ena stvar je, ki je more in mora izvršiti država. Ona mora dati vsakemu uslužbencu v obmejnih krajih zagotovilo, da ima pravico po nekaterih letih zadovoljnega službovanja na meji do ugodnega mesta v zaledju in ima v tem slučaju prednost pred starejšimi kompetenti z isto kvalifikacijo. Tega zagotovila se je pa treba držati v vsakem slučaju.

Organizacija NRS.

PREKLIC.

Zborovanje NRS za mesto Ljubljana in ustanovni kongres se ne vrši 6. in 7. oktobra, temveč se prelaga vsled temeljitejše predpriprave in tehničnih ovir na konec oktobra ali začetek novembra.

Gl. tajništvo NRS.

ŠIRJENJE NRS NA ŠTAJERSKEM.

Javni shod v Cvetkovcih pri Vel. Nedelji.

Pretečeno nedeljo se je vršil javni shod NRS v Cvetkovcih, ki je jasno pričal, da je začelo ljudstvo izpregledovati pogubonosno politiko slovenskih strankinih voditeljev. Shod je sklicala krajevna organizacija NRS v Cvetkovcih in udeležba je bila nad vse pričakovanje tako častna, da je bila zborovalna dvorana premala. Shoda so se udeležili tudi radikali iz Vel. Nedelje, Formina, Polenška in Sluševcev. Predsednik tamošnje krajevne organizacije NRS g. Šenica je otvoril shod, se zahvalil na tako častni udeležbi in predstavil zborovalcem delegata mariborske oblasti g. dr. Ravnika in oblastnega tajnika Trošta, kojima so vsi zborovalci priredili burne ovacije. Nadalje je predsednik omenil, da je zasluga NRS, da so dobili podporo v znesku Din 25.000 v svrho dograditve mosta čez Pesnico, vsled česar mu je v prijetno dolžnost izraziti v imenu cele občine svojo toplo zahvalo.

Dr. Rudolf Ravnik je v enournem govoru razpravljal o politični organizaciji NRS in povdarjal, da prične stranka čimprej z ustanavljanjem zadružnih prodajaln, nakupovalnih zadrug, torej s strokovnim zadružništvom, odgovarjajočim gospodarskim potrebam posameznih občin in srezov. V Slov. Goricah živi posebna vrsta poljedelskega proletarijata in sicer takoimenovani kočarji ali bajtarji. Tej kategoriji poljedelcev, ki najintenzivnejše obdelujejo rodno grudo, bo NRS posvetila posebno pažnjo, da jim zboljša njihov bedni položaj. Govornik je pozval navzoče zborovalce, naj se z vso ljubeznijo in vnemo oklenejo NRS, ki ima za seboj najlepšo preteklost in ki je edina v stanu, priboriti naši ujedinjeni državi s previdno zunanjo in pametno notranjo politiko boljšo bodočnost. Ne kregajmo se med seboj, ker je eden izmed nas Slovenec, drugi Srb, tretji pa Hrvat, temveč delujmo v bratski slogi za naroda blagor, procvit in prosveto (dolgotrajni aplavz).

G. Janko Trošt je predočil zborovalcem vse protistranke z ozirom na njih dobre in slabe strani ter povdaril posebno momente, ko so tvorile vladno koalicijo. Na to je naštel vse dosedanje zakone, ki jih je izvršila samoradikalna vlada. Na Štajerskem imamo vse polno veleposestev in verskih ustanov, ki so skoro vsevprek v rokah Nemcev. To vse je nastalo na ta način, da so bili kmetje na razne načine in ponajveč od škodoželjnih nemških plemenitašev in tujcev spravljeni na boben. Če bi se na tak način še nadalje prakticiralo, bi sčasoma zginili sploh vsi mali posestniki in bi se s tem le povečal poljedelski proletarijat. — V Srbiji obstoja zakon, ki ščiti malega posestnika, ki poseduje manj kot 5 oralov zemlje tudi tedaj, ako je zaostal na davkih, to se pravi, da se ga ne sme spraviti na boben. Tak zakon je uvedla sedanja samosrbska vlada tudi na naše kraje. Potem ko je opisal zunanjepolitične prilike od nesrečnega plebiscita na Koroškem in rapallske pogodbe pa do današnjega stanja glede Reke, je apeliral na vse navzoče, da se trdno oklenejo NRS, ki je edino le ona pokazala na temelju njene slavne preteklosti smisel za pozitivno delo. (Živahno pritrjevanje). Nato je bila soglasno sprejeta krajevnim razmeram primerno sestavljena resolucija. Končno je bil izvoljen srezki odbor za cel ormožki srez.

— **Srezka konferenca za laški srez** se je vršila v nedeljo 30. sept. v Trbovljah. Konference so se polnoštevilno udeležili predsedniki in podpredsedniki krajevnih organizacij, ne vštevši še delegatov. Konferenco je otvoril srezki predsednik g. Koren, ki je pozdravil vse navzoče, nakar je podal besedo navzočim zastopnikom kraj. org. Najlepše je bilo poročilo krajevne organizacije v Trbovljah, ki šteje nad 400 članov, potem pa organizacij iz Laškega, Hudejame, Hrastnika, Zagorja itd. O političnem položaju je govoril gerent Miha Koren, ki je poročal tudi o delu za blagor trbovelijske občine. Njegovo poročilo so vzeli zborovalci z burnim odobravanjem na znanje. Zborovanje je poteklo v najlepšem redu. O rudarskem stanju je poročal končno še tajnik Podbevšek, ki je dajal tudi razna pojasnila.

Dnevne novosti.

Odlikovanje. Nj. Vel. kralj Aleksander je odlikoval francoskega senatorja Berangerja z redom Sv. Save I. razreda in ga oprostil od plačanja takse.

— **Preselitev Potiske divizije.** Potiska divizija se bo sredi meseca oktobra preselila iz Subotice v Stari Bečej.

— **Premeščenja pri carinarnicah.** K carinarni I. reda v Beograd sta prestavljena iz službenih ozirov gg.: Mihael Čop, revizor V. razreda pri carinarnici na Rakeku in Vladislav Arko, carinik IV. razreda pri carinarnici v Ljubljani.

— **V ministrstvu prosvete** se je sklenilo, da se postavita dva nova referenta pri oddelku za osnovni pouk in sicer referent za Hrvatsko in Slavonijo ter referent za Slovenijo.

— **Obleka in vojna oprema za rezervne oficirje.** Tekom tega meseca dospe v našo državo prva pošiljatev obleke in vojne oprema za rezervne oficirje. Obleko bo dobil vsak rezervni oficir po znatno znižani ceni, kakor tudi vso drugo opremo, ki jo predpisuje vojni zakon za rezervne oficirje za slučaj vojske.

— **Zagrebški medicinci na potovanju.** Zagrebški medicinci so se te dni s svojega potovanja po Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, Črni gori in Srbiji povrnili v Beograd. Obiskali so vse zdravstvene ustanove po večjih mestih imenovanih pokrajin. Zanimali so se zlasti za antimalarične inštitute po južnih krajih in širili povsod antimalarično propagando. Vodil je to poučno ekskurzijo načelnik v ministrstvu za narodno zdravje g. dr. Štampa iz Beograda.

— **Učitelji ruske narodnosti.** Glavna kontrola je dostavila ministrstvu za prosveto svoje mnenje, po katerem se v bodoče ne bodo več sprejemali v začasno službo učitelji ruske narodnosti, ker niso naši državljani.

— **Ponarejeni avstrijski stotisočaki.** Dunajska policijska direkcija je obvestila zagrebško policijsko ravnateljstvo, da je v prometu precej ponarejenih stotisočakov. Ponareditev sicer ni prav posebno uspela, vendar se občinstvo opozarja, da komu ne nasede.

— **Telefonska centrala v Limbušu.** Napram tej centrali, o čije otvoritvi smo nedavno tega na tem mestu poročali, so v I. pasu: Apače, Beltinci, Brezno, Brežice, Cankova, Celje, Cerklje, Črensovci, Črna pri Prevaljah, Dol. Lendava, Fram, Gornja Radgona, Grobelno, Grosuplje, Guštanj, Hrastnik, Ivanjkovci, Jezersko, Kamnik, Kokra, Konjice, Kranj, Križevci pri Ljutomeru, Krško, Laško, Litija, Ljutomer, Marenberg, Meža, Mežica, Moškanjci, Murska Sobota, Muta, Novo mesto, Ormož, Petrovci, Podplat, Poljčane, Polzela, Pragersko, Prevalje, Pristava, Prosenjakovci, Ptuj, Račje, Radeče pri Zidanem mostu, Rečica na Paki, Ribnica na Pohorju, Rimske toplice, Rogaška Slatina, Rogatec, Sevnica, Slatina Radenci, Slovenjgradec, Slov. Bistrica, Središče ob Dravi, Straža, Strniše, Sv. Jakob v Slov. goricah, Sv. Jurij ob juž. železnici, Sv. Lenard v Slov. goricah, Sv. Marjeta pri Moškanjcih, Sv. Pavel pri Preboldu, Sv. Peter v Savinjski dolini, Šent Ilj v Slov. goricah, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj, Štore, Toplice pri Novem mestu, Trbovlje, Trebnje, Tržič, Velenje, Velika Nedelja, Višnja gora, Vojnik, Vransko, Vuhred, Vuzenica, Završe, Zgornja sv. Kungota, Zidani most in Žalec; v II. pasu pa: Bled, Bohinjska Bistrica, Črnomelj, Dolnji Logatec, Gorenja vas, Jesenice na Gorenjskem, Kočevje, Kranjska gora, Lesce, Ljubljana, Medvode, Planina pri Rakeku, Podnart, Poljane nad Škofjo Loko, Radovljica, Rakek, Ribnica na Dolenjskem, Selce nad Škofjo Loko, Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Škofja Loka, Velike Lašče, Videm-Dobrepolje, Vrhnika, Železniki in Žiri. Telefonski promet med Libušem ter Mariborom in Rušami se smatra za krajevni telefonski promet.

— **Razglas o neoddatnih pošiljkah za mesec avgust 1923** je bil razposlan ta teden na vse poštne urade v Sloveniji, kjer je razobešen v prostoru za stranke občinstvu v pogled. Nevročljive poštne pošiljke leže v shranjevalnem uradu ljubljanskega poštnega ravnateljstva, na kar se naslovniki oziroma pošiljatelji teh pošiljk opozarjajo, da jih v teku enega leta od dne tega razglasa dvignejo, drugače bo poštna uprava te pošiljke na javni dražbi prodala, če je njih vsebina brez vrednosti, pa uničila. Izkupiček za prodane pošiljke oziroma gotovina, ki bi se našla v pošiljkah, je na razpolago upravičenim osebam še za dobo nadaljnjih treh let, po preteku te dobe pa zapade v korist poštni upravi.

— **Ostro streljanje 16. artiljerijskega polka.** Po odredbi ministrstva vojne in mornarice ter Komande dravske divizijske oblasti se vrši na ljubljanskem Barju in njegovi neposredni okolici v sredo, dne 10. in v četrtek, dne 11. oktobra 1923 ostro streljanje tukajšnjega 16. artiljerijskega polka. Rajon ostrega streljanja iz topov meji na sledeče vasi: S severne strani: Črna vas—Šinkovi—Hauptmanca. Z istočne strani: Babna gorica—Ruđnik—Lanišče—Škofeljca—Klance—Glinek—Gumnišče. Z južne strani: Pijava gorica—Tomino—(opekarna Draga) — Kremenica—Studenec—Staje—Loka—Matena — Brest—Vrbljene—Tomišelj—Sv. Janez pri Angelcu. Z zapadne strani: Jezero—Podpeč—M. K. Kosler pri Šalčku. — Rajon za ostro streljanje bo dobro zastražen z večjim številom vojaštva in se bodo vrhu tega postavile na razpotjih lesene tablice s sledečo vsebino: »Danes vrši 16. artiljerijski puk ostro streljanje iz topov. Vhod na strelišče je strogo zabranjen.« Prebivalstvo navedenih vasi se najstrožje opozarja, da omenjena dva dneva ne hodi na prosto, kjer bodo vojaške vaje artiljerije, kakor tudi, da ne vodi svoje živine na pašo. Odredbam vojaštva, ki bo zastražilo rajon strelišča, se mora vsakdo strogo pokoravati in se takoj odstraniti. Prebivalstvu navedenih vasi se tudi naroča, da po končani vežbi ne prijema nerazstreljeno artiljerijsko municijo granate (šrapnele), temveč takoj javi prostor, kjer se nerazstreljena municija nahaja najbližnji občini, ki bo o tem obvestila zgoraj navedeni polk, da nevarno municijo pravilno in po predpisih odstrani. O taki municiji je posebno poučiti otroke in pastirje, da se ne pripeti kaka nezgoda.

— **Opozorilo.** Ker se je v zadnjem času zopet razpasla navada, da pripeljejo razni ljudje svoje pse na trg, v kopališče in druge javne prostore kot gostilne, kavarne itd., se vsi lastniki psov opozarjajo na določbe § 53 cestno-pol. reda za mesto Ljubljana, glasom katerih je prepovedano jemati pse seboj na tržišče, v kopališče in druge javne prostore, kjer je to z lepaki prepovedano. Proti krivcem se bo v bodoče v smislu § 11 ces. naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, strogo postopalo. — Kr. Policijska direkcija v Ljubljani.

— **Neznani zlikovci** so poškodovali most čez potok Prošco na Ižanski cesti in polomili celo mostno ograjo.

— **Na poti v bolnico** je onemogla in padla na Vodnikovem trgu zidarjeva žena Angela Pristavc iz Rožne doline. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v bolnico.

— **Pobegnila je** iz blaznice Sv. Jožefa v Ljubljani 60 letna Agata Zima, doma iz Gorij pri Bledu. Žena je velika in suha in ima črne oči in lase.

— **Nepreviden kolesar.** Na Bleiweisovi cesti je zavozil Ivan Fabjan, pri tuk. avtooddeljenju na hodnik za pešce in je povozil 2letno Slavko Rumpljevo. Dekletce je dobilo precejšnje poškodbe. Fabjan se zagovarja, da se mu je silno mudilo, ker je nesel svojemu gospodarju neko povelje in mu je otrok skočil na ovinku tako nenadoma pred kolo, da se ni mogel niti ogniti niti ni mogel pravočasno ustaviti.

— **Veseli natakarici** iz neke gostilne v Florjanski ulici ste šli po policijski uri s svojimi dobrimi gosti v kavarno, seveda z dovoljenjem gospodarja. Vse bi bilo dobro, da nista naleteli, ko sta se vračali sami domov, na stražnika, ki jih k nesreči ni poznal in jih je smatral za vesele nočne pohajalke. Še bolj nerodno pa je bilo, ker nista imeli veseli natakarici nobene legitimacije, in ni dosti manjkalo, da nista nočili prav po nedolžnem na policiji, kajti v tem oziru je naša policija, in to povsem upravičeno, precej stroga in brezobzirna.

— **Velik vlom v Gorjah.** V Zgornjih Gorjah je bilo vlomljeno v pisarno lesne trgovine Vinkota Jana. Tat je odnesel več moške in ženske obleke, 2 lovski puški, eno trocevko in eno repertirko, obe opremljeni z daljnogledom, moško žepno uro z verižico, dalje 20 srebrnih kron, 10 lir, obligacijo drž. posojila za 10.500 Din, v skupni vrednosti 30.000 Din. O vlomilcih nimajo še nobene sledi.

— **V Kamniški okolici** so se začele širiti pogostne tatvine in vlomi. Posebno izrabljajo tatovi lepo priliko, ko gredo domačini na polje in puščajo hiše brez varstva. Vrše pa se razni predrzni vlomi tudi po noči. — V Podgorju pri Josipu Kosaniku je bila ukradena ročna harmonika tvrdke Franc Fuchs Judenburg, obleka, dežnik in predpasnik, vredno 2600 Din. — V Križah so odnesli neznani vlomilci pos. Mihaelu Prezlu posteljno pregrinjalo, odejo, več rjuh, krstno opremo, več raznih preobleк in brisalk, čevljev in ženske obleke, v skupni vrednosti do 10.000 Din. Istočasno je bilo vlomljeno tudi pri Janezu Dimiču istotam. Tatovi so odnesli surovo in kuhano maslo, smetano in hleb domačega kruha, vsega skupaj za 280 Din.

— **V Velikih Laščah** je ukradel neznan, navidez poznat moški, iz blagajne v kolodvorski pisarni manjši znesek denarja.

— **V Straški gori** je bilo ukradeno učitelju Francu Dularju več obleke, perila, klobuk, ženska zlata ura in 290 Din denarja, v skupni vrednosti 6200 Din. Dalje je odnesel tat hranilno knjižico »Kmetske hranilnice v Kandiji« na ime Ivan Vrtnik z vložkom 9250 Din.

— **V Rogaški Slatini** je bilo ukradeno mesarskemu pomočniku Greg. Fricu pri Josipu Krumpaku, obleka, 2 plavi suknji, zimska suknja, več belih bluz in hlač, perila in čevljev, srebrna ura ni verižica in rjava usnjata denarnica z manjšo vsoto denarja.

— **V Rovah** je vlomil tat skozi okno v shrambo mlekarske zadruge in odnesel 26 kosov sirovega čajnega masla, kos po 1 kg, v skupni vrednosti 1664 Din.

— **V Breznem** je bilo ukradeno Josip Kobežniku, dve obleki, par novih čevljev, usnjate dokolenice in srajca, v skupni vrednosti blizo 4000 Din.

— **V Pristavi** je bilo ukradeno kočarici Antoniji Cirkulan večji kos belega platna in par novih čevljev, v skupni vrednosti 300 Din.

— **Junaški skauti v Osjeku.** Osješki skauti so se 30. septembra vračali z nekega svojega izleta, ki so jim nasproti pridrveli splašeni konji vpreženi v kočijo. Dva od njih sta kljub nevarnosti, zagrabila konje, ki so bili v najhujšem diru, in jih ustavila. V kočiji je sedel od strahu smrtno bled kočijaž. Skauta sta se nekoliko časa odpeljala z njim, ko so se pa konji pomirili, sta se vrnila v Osjek.

— **Kako je Osječan potoval iz Knina.** Neki meščan iz Osijeka se je mudil zadnje dni v Kninu. Ko je hotel odpotovati, so bila vsa mesta v potniškem avtomobilu že zasedena Iskal je v mestu drugi avto, toda ni ga mogel dobiti. Le avtomobil orožniškega poveljstva je bil še prost. Trgovec je prosil za tega, toda ni ga dobil, ker se orožniški automobili ne smejo uporabljati za privatne vožnje. Tedaj pa Osječan, zvita buča, pravi orožniku, naj ga uklenjenega popelje v Gračac. Orožnik ga je aretiral in ga uklenjenega popeljal v Gračac, kjer se je s pomočjo tamošnjih svojih znancev legitimiral in dobil prostost.

— **Okostnjak v zidu.** V Zagrebu so pri popravi hiše v Dolgi ulici štev. 40 našli v zidu človeško okostje, ki je bilo popolnoma vzidano v zid. Okostje je moralo biti v zidu že več desetletij. Možno je, da bodo zagrebške oblasti s pomočjo tega odkritja odkrile kakšen star zločin. Okostje je vzela policija, ki bo s pomočjo strokovnjakov ugotovila, koliko časa je bilo v zidu.

— **Proces proti patru Serafinu** — trgovcu s sirom odgoden. V Zagrebu se je vršila dne 2. oktobra razprava proti trgovcu s sirom — patru Serafinu iz samostana trapistov v Banjiluki. Veseli pater je, kot smo poročali, meseca julija prišel v Zagreb in tu na račun samostana opeharil več trgovcev za vsoto 40 tisoč dinarjev. Denar je zapravljal v družbi veselih žensk in v znamenju alkohola. Pri razpravi je vse svoje grehe skesano priznal, izgovarjal se je pa, da je vse to storil pod vplivom alkohola, ki ima nanj silno moč, dasi je že velikokrat skušal to zlo odvrniti od sebe. Govoril je o tem demonu tako prepričevalno, da je sodišče razpravo preložilo in za bodo psihiatri še enkrat preiskali.

— **Zagoneten umor v Grabovcu.** Zadnje dni so neznani roparji napadli Lubiša Tucakovića v njegovi hiši v Grabovcu. Tucakoviću pa se je posrečilo neznance pregnati s streli iz puške. Ker so mu že pred dobrim letom roparji ubili očeta, mater in enega brata, je drugi dan Tucaković pobral svoje vrednostne stvari, napregel konje in se odpeljal v mestece Gruž. Še isti dan pa so ga ljudje našli mrtvega na cesti. Stvari je imel še vse pri sebi. Konji pa so sami zvečer prišli domov. Oblasti ta slučaj preiskujejo, toda uspeha doslej še niso imele. Možno je, da je kdo iz osvete ubil Tucakovića, ker je bil znan skopuh in je že več kmetov iz okolice spravil ob vse.

— **Kulturni pokret med muslimani v Makedoniji.** Muslimani v Makedoniji so započeli akcijo, da se osnuje društvo, ki bi olajšalo turški mladini študiranje. Kot prva ustanova naj bi se ustanovil konvikt za muslimane v Skoplju in Novem Pazaru.

— **Knjižnica za redarje.** Kr. policijsko ravnateljstvo v Zagrebu je sklenilo, da ustanovi posebno knjižnico za redarje, da bodo mogli izrabiti čas, ko se ne nahajajo v službi, pa se ne smejo oddaljiti iz službene sobe. Ta institucija ne bo samo prosvetne važnosti, ampak bo koristila tudi državi, ker bodo izobraženi redarji toliko lažje in uspešneje vršili službo. Ta institucija je že dalj časa v navadi po vseh večjih evropejskih mestih. Za nabavo knjig se je policijsko ravnateljstvo najprej obrnilo na zagrebške knjigarne.

— **Čehi v Varaždinu.** V zadnjih par letih se je v Varaždinu naselilo precej Čehov, ki so zaposleni v tamkajšnjih tvornicah. Ustanovili so si že svoj društven lokal s čitalnico in imajo tam tudi že svojo šolo.

— **Odvetnik — tihotapec.** Madžarska policija je aretirala v brzovlaku Budapest-Dunaj odvetnika dr. Fogorja, ko je hotel iztihotapiti iz Madžarske 355 milijonov madžarskih kron.

— **Čudna družina.** V Hohenbergu blizu Kölna živi neka zelo čudna družina. Neki kmet se je oženil v starosti 20 let z mladim dekletom, ki mu je čez leto in dan rodila sina, pri porodu pa umrla. Dobil je sina, a izgubil je ženo in ostal vdovec do zadnjega časa. Nedavno tega se je pa oženil kot 68 leten starec z 22 letnim dekletom, ki je imela še kolikor toliko dobro chranjeno mater. Sin tega starca iz prvega zakona se je v njo zaljubil in jo poročil, ker je to po tamošnjih zakonskih postavah dovoljeno. S tem je pa nastalo čudno razmerje: Sin je postal svojemu lastnemu očetu tast in svoji mačehi očim. Čez leto dni se je mlademu paru rodila hčerka. S tem je rodovnik postal potencirano zapleten. Hčerka je svoji babici polsestra, svojemu dedu svakinja, a lastna mati ji je obenem prababica in lastni oče ji je nečak.

— **Večerne šole v Ameriki.** »Hrvatski Glasnik«, ki izhaja v Chicagu, apelira na hrvatske izseljence, ki pridejo v Chicago, naj se takoj vpišejo v večerno šolo za odrasle. Takšnih večernih šol je v Chicagu 28. Porazdeljene so po vsem mestu, da nekateri nimajo predaleč. Pouk se vrši vsak dan od 7. do 9. ure zvečer. Na teh šolah se poučuje zlasti angleščina. Poleg tega se v Fricld. Museju vršijo vsaki večer poučna predavanja v hrvatskem jeziku. Hrvatski Glasnik pravi med drugim, da si bodo le z znanjem hrvatski kakor tudi drugi izseljenci zboljšali svoje materijelne razmere. Poleg telesnih moči je treba rabiti tudi razum.

— **Celjske novosti.** Vreme. Po zadnjih solnčnih dneh se je vreme spremenilo. V sredo je pričelo zopet deževati. Postalo je tudi hladnejše. — Vinska poskušnja. Vinarska zadruga v Celju, Kletarsko društvo v Mariboru ter Vinaria v Ptuju priredijo v dneh zadružnega kongresa v Celju v delikatesni trgovini Frece & Plahuta v Aleksandrovi ulici vinsko poskušnjo. Ker je pričakovati k zadružnemu kongresu tudi obisk iz inozemstva, hočejo naše zadružne vinarske organizacije pokazati vzorce enega od naših najvažnejših kmetijskih produktov. — Zadružna Zveza v Celju je ob priliki svoje 40 letnice izdala lepo opremljen »Spominski spis«, v katerem se nahajajo prispevki gg. dr. Jurtele, Lapajneta, Štiblerja ter zadružnega ravnatelja Lešničarja. Poleg tega je v knjižici tudi več statističnih tabel. Knjižica se dobiva tudi po knjigarnah. — Vpisovanje vajencev na obrtno-nadaljevalni šoli se vrši še do sobote 6. t. m. dnevno od 3. do 5. ure popoldne. V nedeljo morajo biti ob 8. uri zjutraj vsi vajenci zbrani v šolskih prostorih. — Hmelj se v Savinjski dolini plačuje do 468 kron kilogram.

— **Mariborske novosti.** Dne 4. t. m. zjutraj je umrla v tukajšnji javni bolnici na posledicah operacije gospa Marija Bizjak, žena sluge tukajšnje podružnice Ljubljanske kreditne banke. — Grobar tukajšnjega pokopališča v Pobrežju Ferleš je bil svoj čas aretiran, ker je bil osumljen, da je iz več grobov pokradel obleko in jo potem prodajal. Uvedena preiskava je dognala nentemeljenost teh očitkov, vsled česar je bil Ferleš 3. t. m. izpuščen na svobodo. — V soboto 6. t. m. se vrši v avtogaraži »Melistroje« v Krstnikovi ulici javna prodaja enega avtomobila in večjega števila pnevmatik. — Tovarna za obleko »Jugoslovenski Lloyd« namerava svoj obrat razširiti, vsled tega bo delo za dobo šest tednov ustavljeno. Delavstvu je bilo zadnjo soboto odpovedano ter se bo po zopetni otvoritvi obrata z nova sprejemalo v službo. — Zaradi krive prisege se je moral zagovarjati pred tukajšnjim okrožnim sodiščem posestnik Ivan Gregorinčič iz Jasovec v Prekmurju. Bil je v neki pravdni stvari zaslišan kot priča od okrajnega sodišča v Ormožu, nato pa v isti stvari tudi od okrajnega sodišča v Mariboru. Ker pa sta si njegovi izjavi nasprotovali, ga je okrožno sodišče obsodilo na štiri mesece težke ječe in na plačilo pravdnih stroškov. — Dne 12. avgusta t. l. je 33 letni posestniški sin Simon Frešar iz Kašlja pri Št. Ilju v pijanosti vrgel na tla Rudolfa Kobala in ga sunil z nožem. Frešar je bil zaradi svojega nasilstva obsojen na osem mesecev težke ječe. — Josip Kovačič iz Pobovca je v pijanosti streljal z revolverjem na Tomaža Murka in ga ranil na nogi. Razen tega ga je obmetaval tudi s kamenjem. Okrožno sodišče mu je prisodilo za to delo osem mesecev težke ječe in mu naložilo razen tega plačilo 1000 Din za poškodovanca.

— **Ptujske novosti.** Tudi pri nas na Ptuju se zida in prezidava mrzlično. Pred kratkim je kupil gostilničar g. Orešnik od mestne hranilnice (ne pa od okrajnega zastopa, kakor je javil neki ljubljanski dnevnik!) razpadajočo hišo za okrajnim glavarstvom nasproti Stendtejeve vile, ki jo sedaj popravlja, ker se namerava z gostilno preseliti tjakaj, akoravno po našem mnenju dotično mesto ni posebno ugodno za gostilno, ker se nahaja na malo prometnem delu mestne periferije. Istotam je kupil okrajni zastop od hranilnice zemljišče, da tamkaj zgradi svoje skladišče, katero že nujno rabi za cement, les, premog itd. Tudi trgovec z manufakturnim blagom g. Kovačec prezidava svojo hišo vštric kavarne »Balkan« ter si pripravlja moderne trgovske prostore. Prezidava Senčarjeve hiše na Slovenskem trgu bo v najkrajšem času dovršena. Trgovec Lenart si urejuje poleg svoje trgovine velike trgovske prostore, da bo lahko pričel trgovati tudi en gros. — Okrajni glavar g. dr. Otmar Pirkmaier se je vrnil z dopusta ter zopet prevzel vodstvo okrajnega glavarstva. — V sredo je posetilo naše mesto okrog 30 učiteljev in učiteljic iz Medjimurja, da si ogledajo zanimivosti starodavnega Ptuja. — Po dneh najlepšega jesenskega vremena smo dobili neprijetno deževno vreme in nanovo se poslabšajo izgledi naših vinogradnikov. Ravno sedaj bi moralo biti podnebje prav milo, tako želimo, da letošnje vino ne bo prekislo. V nekaterih krajih so že pričeli s trgatvijo. Pravijo, da bo letos za ca. eno tretjino manj vina kakor lansko leto, pač pa je pridelek iz zgodnjih sort kvalitativno boljši od lanskega leta. Da je letos manj vina, se opaža tudi že pri cenah, ki so se začele zboljšati v zadnjem času.

— **Kino Ideal** prične danes s predvajanjem II. dela velike senzacijonalne drame »Krilati konjenik«. Dejanje je vseskozi zelo zanimivo, posebno nam kaže najvratolomnejše jahanje drznih ameriških jahačev, kar še daleko prekaša dejanje v prvem delu. Predvaja se II. del do vštevši nedelje t. j. 7. t. m.

— **Nikdo naj ne pozabi** si ogledati lastnih modnih izdelkov prvovrstnega modnega blaga za dame in gospode po meri in konkurenčnih cenah B. Brunskole, Ljubljana, Židovska ulica.

Novosti iz Primorske.

— **Občni zbor akad. fer. društva »Balkan«.** V gradu Mocco v Borštu se je vršil dne 29. septembra občni zbor primorskega akad. društva »Balkan«. Po pozdravnih besedah in poročilih prejšnjega odbora, so se vršile volitve novega odbora, ki je bil izvoljen per acclamationem. Kot glavno svojo nalogo si je tudi novi odbor, kakor prejšnji, zadal propagando za dijaško Matico. Občni zbor so pismeno pozdravila tudi društva »Prosveta« v Trstu, »Adrija« v Gorici in »Nanos« v Padovi. Z načrti za bodoče narodno delo je bilo zborovanje zaključeno.

Sokolski vestnik.

— **Sokolsko gledališče v Radovljici** ponovi v nedeljo, dne 7. t. m. ob pol 4. uri popoldne igro »Laterna«, ki je pri prvi predstavi sijajno uspela. Občinstvo naj bo točno, da bo mogoče ob pravem času začeti s predstavo, ker le tako bo mogoče končati pravočasno. Na vsak način pa bo konec predstave pred večernimi vlaki.

Iz društvenega življenja.

— **»Československá obce« v Ljubljani** priredi dne 6. oktobra v veliki dvorani Narodnega doma. »Posvícenskou zabavu« (žegnanje) s tradicijonelnim programom. Začetek ob 20. uri. Gostje dobro došli!

— **Društvo državnih policijskih nameščencev v Ljubljani** priredi v soboto, dne 6. oktobra 1923 v veliki dvorani hotela Union I. zabavni jesenski večer s plesom. Društvu naklonjeno občinstvo se vljudno vabi k tej zabavi.

— **Dramatična šola »Udruženja gledaliških igralcev« v Ljubljani.** Sprejemni izpiti se vrše v nedeljo 7. oktobra ob 10. uri dopoldne v dramskem gledališču.

Izpred sodišča.

KAZEN IN POUK.

Mlad fant, zidarček — Josip Kastelic, je ukradel pri Mergenthalerju v Vodmatu 111 kg raztopljenega loja, katerega je večji del prodal, ostanek pa je zavrgel. Poleg tega je ukradel 7 kg medenine in 2 medena vijaka. Vse to je prodal in neki neprevidni ljubljanski trgovec mu je dal za to preko 500 Din. Z ozirom na dejstvo, da je bilo blago vrnjeno in, da ima fante res precej zanemarjeno vzgojo, je bil obsojen mladi tat samo na 1 mesec težke ječe, pri čemur mu je dal predsednik prav primeren pouk, da je zaslužen denar neprimerno več vreden in tudi več zaleže in hasni, tatvina pa pripelje, posebno tako mlade ponesrečence, na vislice.

KAM BO ŠOV TA D'NAR?

Jel za ceste? Tako je vprašala Helena Podobnikova iz Ilovnika, ki je bila obsojena po § 104 s. k. z. Zapretila je namreč županu radi neke kazni, da mu bo raje prej, kot bi bila kaznovana, zasadila nož v »vamp«. Žena je prvotno tajila. Ko pa jo je sodnik poučil, da je boljše resnico povedati, ker morajo sodniki pričam verjeti, je svojo krivdo tudi, dasi obotavljaje, končno le priznala. Zagovarjala pa se je, da je govorila to v veliki jezi in da so podobne besede na deželi tako v rabi, da se ni zavedala, kaj je zagrozila. V istem smislu je izpovedala tudi ena priča, star možakar, ki je izjavil, da bi bil že prej povedal celo povest, če bi bil le malo mislil, da bo prišla ta stvar celo v Ljubljano. Tudi je vpila razljutena žena, da hočejo ti prokleti kmetje bajtarjem vse požreti in je pri tem zamahnila z roko proti županu. Huda žena je bila obsojena, ker so sodniki blagohotno upoštevali, da so na deželi psovke bolj v navadi in manj razžaljive, torej tudi bolj po ceni, samo na 200 Din globe ali na 4 dni zapora. Na vprašanje predsednika, če bo plačala ali sedela, je odgovorila obsojenka: »Raj sedim! Kam bo pa šov ta d'nar? Za ceste? Potlej plačam! Po primernem pouku si je izprosila žena 3 dni časa, da ugotovi, ali bo plačala ali odsedela.

Dopisi.

— **Iz Polhovega gradca** nam poročajo: Pri gradnji okrajne ceste iz Polhovega gradca k Sv. Joštu se je te dni ponesrečil vaščan iz Briš vulgo »pri Kleju«. Vagonček mu je šel čez nogo in mu strl kosti, da so ga odpeljali v ljubljansko bolnico. — S poljskimi pridelki smo lahko zadovoljni, tudi sena in otave smo dokaj spravili v skednje in kozolce. Jabolk nimamo toliko kolikor lansko jesen, hrušek in češpelj pa dosti več. Tepke nam dajo, pomešane z jabolki, dober sadjevec, nekaj jih pa posušimo za zimo. Po tukajšnjih vaseh in selišcih se ljudje precej pečajo z žganjekuho. Modri gospodarji pa sadje rajši suše in jim dobra sadna letina dosti več zaleže. — Polhovgraici imamo lepe gozde in bistre vode. Škoda, da se nihče ne zgane, da bi se izrabile vodne sile. Lahko bi se razvila lesna industrija, imeli bi po hišah lepo in pripravno električno luč, tako pa vsega tega ni, ker ne pomislimo, kakšnega narodnogospodarskega pomena je danes električna vodna naprava.

— **Radovljica.** Naše priznano Sokolsko gledališče je otvorilo pretečeno nedeljo letošnjo redno sezijo z znamenito Jraskovo »Laterno«, ki je žela pred leti pod Nučičevim vodstvom v Ljubljani veliko priznanje. Delo je krepko in narodno, in take stvari spadajo v teh časih, polnih egoizma in medsebojnega političnega sovraštva, na oder. Tako, da lahko rečemo; delo je bilo srečno izbrano. Tudi naštudirana je bila stvar dobro, dasi bi bila lahko še boljše, posebno kar se tiče izgovarjave. V tem je treba enotnosti; Posamezni igralci so se potrudili v polni meri, zato ne bom omenjal posameznih. Videli smo zopet par novih moči, ki se nam zde porabne, če se bodo hotele stvari posvetiti in se resno izpopolnjevati. Harmonija v dejanju je bila lepa in režija je storila mnogo, kar je pripomoglo k uspehu. Omenim samo prizor, ko lipa zažari samih lučic in jo mlinar brani s sekiro v roki, k temu pa veličastna godba »Kje dom je moj!«. To je bil v srce segajoči moment, ki je marsikomu zvabil solze v očesa. Godba je igrala v orkesterskem prostoru in bila že pri prvem komadu živahno aklamirana. Obisk je bil velik, dvorana razprodana, kar znači, da je občinstvo že težko pričakovalo predstav. Po prvi predstavi sodeč, se nam obeta lepa sezija, naša dolžnost pa je, da sokolsko gledališče, to našo važno kulturno institucijo vsestransko podpiramo. K—r.

— **Kranjska gora.** Pri nas v Kranjski gori vlada velika draginja. Že prej pred letoviško sezono, so bile precej drage življenske potrebščine. Precejšnje število tujcev, ki so prišli k nam v vročih poletnih mesecih, je pa to draginjo še bolj pospešilo. Za liter mleka se je plačevalo celo po 10 Din, meso se je plačevalo, ne ravno prvovrstno, po 25 Din za kilogram. Čudili smo se, ko smo slišali, da se je istočasno plačevalo meso v Celju in Ptuju po 13 do 15 Din. Pri vsem tem pa je moral ubogi kranjskogorski mesar cel čas od zgube živeti. Pravijo, da cena moki pada, cena kruhu in žemljam je pa vedo ista. Tudi teža in prostornina omenjenih predmetov se ne poveča, ampak ravno toliko, da se ne zmanjša. No pa letovičarji so draginjo prinesli k nam, v kratkem se bodo zadnji poslovili, in morda jo bodo zopet odnesli s seboj odkoder so jo prinesli.

Borzna poročila.

Beograd, 4. oktobra. Devize. London 395—395.25, Pariz 512—514, New York 85—86.75, Rim 388—389, Praga 259.50—260, Berlin 0.40—0.50, Dunaj 0.1218—0.1820, Bukarešta 41—42, Budimpešta 0.46—0.48, Bruselj 438—442. — Valute. Dolarji 0—85.85, lire 42—42.50, avstrijske krone 0.1245—0.1255.

Zagreb, 4. oktobra. Devize. Dunaj 0.12175—0.12275, Berlin 100, je enako 20—40, Budimpešta 0.43—0.48, Bukarešta 0—41, Italija, Izplačilo 389—394, Italija, ček 387—389, London 394—397, New York, ček 85.75—86.75, Pariz, izplačilo 510—517.50, Pariz, ček 505—510, Praga 259—261, Švica, izplačilo 1550—1557, Švica, ček 1547.50—1552.50, Varšava 0.0275—0.03120. — Valute. Dolarji 84.75—85.50, avstrijske krone 0—0.1230, romunski leji 0—40, italijanske lire 385—387.

Curih, 4. oktobra. Berlin 0.0000010, New York 560.25, London 25.47, Pariz 32.40, Milan 24.90, Praga 16.65, Budimpešta 0.03, Bukarešta 2.57, Beograd 6.475, Sofija 5.50, Varšava 0.0010, Dunaj 0.007875, avstrijske krone 0.0079.

Praga, 4. oktobra. Dunaj 4.62, Berlin 0.03, Rim 153.50, avstrijske krone 4.61, italijanske lire 153.50, Budimpešta 17.125, Pariz 200.50, London 155.50, New York 34.30, Curih 617.75, Beograd 39.875.

Dunaj, 4. oktobra. Devize. Beograd 816—820, Berlin 0.1220—0.1420, Budimpešta 3.70—3.80, Bukarešta 321—323, London 322.100—323.100, Milan 3.149—3.161, New York 70.935—71.185, Pariz 4142—4158, Praga 2100—2110, Sofija 678—682, Curih 12.655—12.705. — Valute. Dolarji 70.560—70.960, levi 656—664, nemške marke 0.10—0.14, angleški funti 320.300—321.900, francoski franki 4095—4125, italijanske lire 3110—3130, ugoslovenski dinarji 805—811, romunski leji 308—312, švicarski franki 12.540—12.620, češkoslovaške krone 2082—2098, madžarske krone 2.15—2.35.

Berlin, 4. oktobra. Dunaj 7730, Milan 24,438.750, Praga 16,359.000, Pariz 31,920.000, London 2.493,750.000, New York 548,625.000, Curih 97,954.500, Beograd 6,583.500.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 4. oktobra. Napoved: Oblačno, močne padavine, hladno, viharni severnozahodni vetrovi.

KINO TIVOLI
Jezdec brez glave
I. del 4., 5., 6., 7. okt.

PRATIKA
ZA DECO
NOVOST ZA LETO 1924

KINO MATICA
4. 5. 6. 7/X.
„Strast“
Velika ruska drama v 6. dejanjih.

Gospodarstvo.

TRGOVINA.

× **Izvozniki v Španijo,** ki izvažajo preko Reke, s katero Španska nima nikake pogodbe, morajo imeti potrdilo o izvoru blaga in o transitu. V nasprotnem slučaju se uporablja na blago, ki se izvaža v Španijo preko Reke, najvišja carinska tarifa.

× **Gospodarska kriza na Poljskem.** — Poljska marka vedno huje pada, kar povzroča na poljskih borzah veliko vznemirjenje. Inflacija papirnatega denarja silno narašča in je dosegla že bajeslovne višine.

× **Izvoz živine iz Madžarske.** Madžarska je izvozila v mesecu juliju 70.000 glav živine v vrednosti okrog 9 milijard madžarskih kron. Precej te živine se je uvozilo tudi v našo državo (najbrž plemenska živina na račun reparacij).

KMETIJSTVO.

× **Razstave srpskega poljoprivrednega društva.** Minister za poljedelstvo in vode je odredil večje število strokovnjakov iz podrejenega ministrstva, ki bodo pomagali društvu pri njegovem delu in sodelovali na predavanjih, ki jih prireja društvo med narodom.

× **Naše žito za Češkoslovaško.** Na zahtevo češkoslovaške vlade so sklenili slovaški mlini nakupavati letos pšenico v naši državi, posebno v Vojvodini, da pokrijejo na ta način letošnji primanjkljaj na pšenici v Češkoslovaški. Zveza slovaških mlinov je že poslala več agentov, ki kupujejo pšenico pri nas.

DENARSTVO.

× **Žrebanje 4%nega konvertiranega posojila iz leta 1895.** Minister financ je odredil, da se dne 15. t. m. izvrši 44. žrebanje 4%nega konvertiranega posojila iz l. 1895. Žrebanje se bo vršilo v generalni direkciji državnih dolgov.

× **Odstranjevanje desetdinarskih bankovcev iz prometa.** Ker so se našli nekateri zeo dobro ponarejeni 10dinarski bankovci, je pričela Narodna banka te bankovce jemati iz prometa. Do sedaj je bilo vzetih dve tretjini celokupne količine bankovcev iz prometa, ostanek pa sledi v najkrajšem času.

× **Novi 100dinarski bankovci.** Narodna banka je naročila v Franciji tiskanje novih 100dinarskih bankovcev, ki so zelo lepo izdelani. V promet pridejo ti bankovci v teku kakih treh mesecev.

× **Prevzem zadnjega zneska zlatih kron od bivše a.-o. banke.** Z odlokom finančnega ministra dr. Stojadinoviča je določena komisija dveh višjih uradnikov finančnega in trgovinskega ministrstva, ki odpotuje v Budimpešto in prevzame ostanek na nas odpadajočega dela zlate podloge bivše Avstro-ogrske banke, ki se nahaja sedaj v likvidaciji. Prevzem te zlate podloge se vrši tekom prihodnjega tedna. Znesek znaša deset milijonov zlatih kron.

× **Nova banka v Zagrebu.** V Zagrebu je pričelo te dni podpisovanje delnic »Gostilniške zadružne banke«. Glavnica bo znašala 4 milijone dinarjev in bo razdeljena na 40.000 delnic.

× **Službeni tečaji inozemskih plačilnih sredstev v oktobru.** V oktobru veljajo v naši državi sledeči službeni tečaji tujih valut: napoleondor 335 dinarjev, 1 zlata turška lira 378 dinarjev, 1 dolar 90,100 francoskih frankov 510,100 švicarskih frankov 1630,100 drahem 160,100 lir 390,1000 milijonov nemških mark 50,100 češkoslovaških kron 270,100 madžarskih kron 0.55,100 romunskih lejev 42,100 peset 1210,100 holandskih goldinarjev 3600,100 avstrijskih kron 0.12 in 100 poljskih mark 0T.04 dinarjev.

× **Obnova Japonske.** Japonska vlada je razpisala posojilo en milijon dolarjev. To posojilo se bo uporabilo za obnovo porušenih pokrajin.

× **Červonec na berlinski borzi.** Rusija je zaprosila Nemčijo, da uvede ta na berlinski borzi službeno notiranje červonca.

× **Bančna bolezen na Madžarskem.** Od srede meseca avgusta pa do srede septembra je bilo ustanovljenih v Budimpešti 61 bank in komisijskih podjetij. Ustanovitelji so med drugimi tudi pisatelji, oficirji in slikarji.

× **Povečanje obtoka bankovcev v Madžarski.** V prvem tednu septembra se je povečal obtok bankovcev na Madžarskem za 44.6 milijard na 444.2 milijarde madžarskih kron. Povečanje je bilo potrebno, ker je državni blagajni primanjkovalo gotovine.

× **Kredit od srečk državne razredne loterije.** Ministrstvo trgovine in industrije je razdelilo kredit od četrtega kola državne razredne loterije sledeče: Brezobrestno posojilo obrtnikom in njihovim udruženjem 125.804,22 dinarjev, podpore 943631.60 dinarjev. Do sedaj je bilo izplačanih 53.942.99 dinarjev posojila in 870.836.34 dinarjev podpor.

PROMET.

× **Dolžina naših železnic.** Po statističnih podatkih našega prometnega ministrstva meri naše železniško omrežje 7751 kilometrov. Od tega odpade 2066 km na ozkotirne proge, dočm je ostalo, 5685 km normalnotirno. Razven državnih železnic so v naši državi tudi privatne železnice, ki imajo 1631 km.

× **Načrt zgraditve ladjedelnice na Jadranu.** Vlaad se bavi z mislijo, da zgradi na Jadranu veliko ladjedelnico, da bi se s tem ugodilo potrebam za vojno mornarico in trgovinske ladje. Predlogov za zgradbo ladjedelnice je veliko število, ki govore o tem, na kakšni osnovi bi se moral uvesti sistem v delo. Sedaj se vrši proučevanje. Nedvomno je, da bi od tega dela imelo velike koristi naše gospodarsko življenje v Dalmaciji kakor tudi naša rečna plovitba, ker b ise v tej ladjedelnici moglo delati tudi vse dele za rečne brodove.

RAZNO.

× **Pomoč ribarstvu v Dalmaciji.** Pokrajinska uprava v Dalmaciji je zaprosila vlado za vsoto 5 milijonov dinarjev, da se pomore siromašnim dalmatinskim ribarjem, ki žive izključno od ribolova. Takih družin je v Dalmaciji preko 13.000.

× **Stroški Fordove reklame.** Za prihodnje leto je proračunal Ford, da bodo znašali stroški za reklamo za njegova podjetja 138 milijonov frankov. To vsoto je dobil Ford na ta način, da bo vzel od vsakega prodanega avtomobila in poljedelskega stroja 4 dolarje, ki se bodo porabili za reklamo. Omenjamo še, da so vsi ti izdatki namenjeni samo za časopisno reklamo.

× **Prehranjevanje pasivnih krajev naše države.** Vlada je sklenila, da poveri prehrano pasivnih krajev posameznim gospodarskim društvom, ki poznajo prav dobro prilike v naši državi in ki imajo svoje podružnice v celi državi.

× **Izkoriščanje vulkanske pare.** V Santa Rose v Kaliformiji se je tamošnjim strokovnjakom posrečilo izkoristiti vulkansko paro. V globini 120 m pod zemljo, kjer je para zelo visoke temperature in ima zelo velik pritisk so to paro izrabili za pogon nekega stroja 25 konjskih sil.

× **Novo francosko posojilo.** Francija namerava razpisati novo posojilo v blagajničnih obveznicah, ki se bodo obrestovale po 6 odstotkov.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Edmond et Jules de Goncourt:

Renée Mauperin.

(Roman.)

(Nadaljevanje.)

— No, to so pa ideje! Moram vam reči, da se ne skladam z vašo filozofijo. Meni bi prav ugajalo biti bogata: imela bi vse na razpolago, zabave, razkošje, konje, vozove... in kakšno veselje bi imela, rogati se ljudem, ki jih ne ljubim in jim nagajati.

— Pravkar sem vam rekel, Renée, da ste ženska... nič drugega kot ženska.

XXX.

Denoisel je povedal, kar je mislil. Včasih si je zaželel bogastva, toda drugim ga ni nikoli zavidal. Globoko in iskreno je zaničeval denar, kajti bil je z malim bogat.

Denoisel je bil Parižan, vzor pravega Parižana. Imel je vse izkušnje Pariza, pariško življenje ga je čudovito dobro naučilo velike umetnosti, praktično živeti; bil je človek tega življenja: imel je občutek in smisel zanj. Predstavljal je popolnoma ono čisto moderno, civilizirano osebnost, ki zmaguje dan na dan ceno stvari, draginjo glavnega mesta, kot zmaguje divjak naravo v pragozdu. — Napravljal je povsod vtis, da je bogat. Živel je v družbi bogatašev, obiskoval njih restavracije, njih navade, se zabaval z njimi. Tako je bil v ozkih odnošajih z največjimi bogastvi. Kar odpira denar, mu je bilo odprto. Bil je pri velikih zasebnih plesih, pri dirkah, pri premijerah. Poleti je hodil v kopališča na morje, v mesta, kjer so igralnice. Oblačil se je kot človek, ki ima konja.

Vendar je Denoisel imel letno komaj sto dvajset tisoč frankov. Njegova rodbina je imela na deželi posestva. On jih je kljub ugovarjanju bližnjih in daljnih sorodnikov prodal in naložil svoj mali kapital po nasvetu prijatelja, ki ga je imel na borzi, v tujih rentah in v delnicah in tako podvojil, celo potrojil svoje letne dohodke. — Nato si je uredil svoje življenje tako, kot si je bil uredil premoženjske zadeve. Čudovito dobro je vedel, kaj veljajo v Parizu stvari, ki človeka uničijo. Ni se sramoval pregledati računa, preden ga je plačal. Zunaj je kadil drage smotke, doma pa vedno le pipo. Natančno je poznal hiše, kjer se dobro je, pa tudi kleti restavracij. Če je dal pojedino, so se natakarji čudili njegovemu okusu. Razen tega pa je bil zmožen, večerjati za pet frankov v kavarni Anglais.

Enako je bilo z njegovimi oblekami: oblačil ga je eden prvih pariških krojačev. Prijatelj pa, ki ga je imel v zunanjem ministrstvu, mu je pošiljal iz Londona po poslaništvu vse kroje za prehodno letno dobo. In če je moral dati kako darilo, na primer o novem letu? Vedel je, kdaj pride kaka pošiljatev iz Indije ali iz Kitajske, ali se je pa spomnil na kako prodajalno v oddaljenem mestnem okraju in kupil staro saksonsko ali sevresko vazo, katere ceno dotični, ki jo dobi v dar, ne more določiti in sanja o računu.

Vse to je bilo pri Denoiselu naravno, prihajalo mu je samo od sebe. To ni bilo štedenje malomeščana, temveč skupnost eksistenčnih pogojev, ki so bili srečno najdeni. Izborno je uporabljal svojih petnajst tisoč frankov letne rente.

Bival je v pritličju snažne hiše, ki je imela preproge na stopnicah. Imel je samo tri sobe, a boulevard des Italiens mu je bil pred vrati. Njegov salonček, iz katerega je napravil kadilno sobo, je bil prav ljubek: škatlica za bonbončke, kot jo znajo napraviti le pariški preprogarji, ves v perzijskih preprogah, z divani, ki so bili široki kot postelje. Denoisel je hotel, da pomanjkanje vsakega umetniškega predmeta poveča vrednost sobe. Hišnik mu je urejeval stanovanje, zjutraj mu je prinesel čašo čokolade in mu pospravil sobe. Jedel je ali v kakem klubu ali pa v gostilni.

Poceni stanovanje in enostavna postrežba je pustila Denoiselu mnogo onega denarja, ki manjka pogosto najbolj bogatim ljudem, denar za luksus, denar, ki je v Parizu bolj potreben nego povsod drugod, denar za vsakdanje malenkosti. Vendar je pa včasih prišel nepričakovan slučaj in je podrl Denoiselu ravnovesje njegovih financ. Tedaj je izginil iz Pariza za nekaj časa: nastanil se je kje na deželi, v krčmi ob potočku in zapravil samo po tri franke na dan in malenkost za tobak. Pozimi, ko je bil nenadoma skoraj brez denarja, se je nekolikokrat izselil. Slučajno je našel mesto kot Firenze, kjer sreča ne stane ničesar in kjer je življenje skoraj pravtako poceni kot sreča. Tu se je ustavil za pol leta, stanoval v podstrešnici, jedel v trattoriji gomoljike s parmezanom, prebil večere v ložah visoke gospode, hodil k nadvojvodi na ples in si prištedil na ta način lepo vsoto denarja.

Denoisel ni trošil za ljubezen več kot za vse drugo: ker je izločil iz nje samoljubje, jo je plačal, kolikor je bila vredna. V tem se je vadil, ko je stopil v življenje in ta edina njegova vaja je bila premišljena in hladna. Hotel je kot velik gospod uživati ljubezen najdražje ženske v Parizu. Za to je dal šestdeset tisoč frankov od sto osemdesetih tisoč, ki jih je imel takrat. Živel je kot možak, ki ima sto dvajset tisoč frankov letnih dohodkov, z žensko, ki je dajala sto frankov napitnine postiljonom. Po preteku šestih mesecev je zapustil to žensko, ki se je prvič zaljubila v moža, ki jo je plačeval.

Ta skušnja ga je izučila in odslej je imel samo še mimogrede kratka poznanstva. V enoličnosti teh plačanih ljubezni mu je pa prišla ne sicer želja po pustolovščinah, temveč velika radovednost do ženske. Spravil se je na lov za nepričakovanim, za neznanim, ki tiči v ženski. Igralke so se mu zdele vse domala ena in ista hotnica, hotnice skoro vse ena in ista igralka. Privlačevala ga je ženska, ki ni bila iz teh krogov, ženska, ki zmede opazovalca, in če tudi bi bil star Parižan. Večkrat ga je mikala po noči, ko se je sprehajal po ulicah, ena onih oseb, ki niso niti greh, niti krepost in ki tako ljubko hodijo po tlaku. Včasih ga je očarala ena onih čudovitih hčerk Pariza, ki se svetijo kot solnce, koder hodijo, in izpozabljal se je in gledal še za njo, ko je že bila izginila v noči. Njegov namen je bil, odkriti blatne zvezde. Zdaj pa zdaj je ustavil v predmestju enega teh čudežev ljudstva in narave, govoril z njo, jo gledal, jo poslušal, jo študiral; ko je postal sit, jo je pustil, da izgine v mirno valujoči množici in se je zabaval s tem, da jo je pozdravil, če jo je kdaj pozneje srečal v kočiji.

Ker je bil Denoisel na videz bogat, je imel dostop v družbo. Naglo se je udomačil v njej in znal jo je vladati z veselostjo, ki jo je razširjal, z duhovitostjo, ki jo je raztresal, z uslugami vseh vrst, ki jih je delal, in tako je kmalu postal družbi neobhodno potreben. Imel je mnogo zvez s tujci, z umetniki, z igralci. Če je kdo zaželel ložo, dovoljenje za obisk jetnišnice ali umetniške galerije, sedež pri porotnih obravnavah ali pa tuje odlikovanje, se je obrnil na Denoisela. V dveh ali treh dvobojih, pri katerih je služil kot priča, je pokazal svojo trdno voljo, svojo odločnost, moško skrb za čast, kakor tudi za življenje, za katero je odgovarjal. Bil je eden prvih sabljačev in to mu je tudi prineslo sloves. Ljudje so spoštovali njegov značaj, čislali so ga celo bogataši, za katerih milijone pa on ni vedno imel spoštovanja.

Večerni učni tečaj

za slovensko stenografijo otvori 5. oktobra na drž. trgovski šoli v Ljubljani nadupravitelj Rudolf Binter, bivši učitelj stenografije na tukajšnji trgovski šoli. Prijave in informacije do 4. oktobra: Hrenova ulica 13/I. nadstropje od 3. do 5. ure pop.

Oglejte si ! ! ! ! !
v izložbah oblačilne industrije
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ul. 7
najnovejše raglane
njih nedosežen lepi kroj in nizke cene pri izvrstnem blagu!

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5·—; vsaka nadaljna beseda 25 para. z davščino vred.

Meblovano sobo
v mestu išče mlad zakonski par brez otrok. Plača do 2000·— K najemnine mesečno. Ponudbe pod „Nujno", na upravo lista.

Specijalna mehanična
delavnica za popravo pisalnih in računskih strojev. L. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

Skladiščnika,
samca išče konzerva tovarna Globus na Vrhniki za takojšnji nastop. Prednost imajo vpokojeni orožniki. Istotam se sprejme v službo spretno in vestno **saldakontistinjo.** Stanovanje prosto. V obeh slučajih na se ponudbe naslovijo direktno na tovarno.

Blazine, žima
morska trava. **Peter Kobal** — Kranj, Glavni trg, tvornica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. — Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Kompanistinja
s 800.000·— K, koje se intabulira na hišo, se išče za dobro idočo restavracijo. Naslov: A. V. Dolnji Kraljevac, Medjimurje, poštno ležeče.

Lepa prilika
Oprava za jedilnico in spalnico se proda vsled pomanjkanja prostora. Naslov v upravi lista.

Zeiss - trieder
6× z usnjeno taško, **se proda,** za 550 Din.— Istotam se proda več **kanarčkov** dobrih pevcev; par 150 Din. Ljubljana, Florjanska ulica 13. I. levo: **Žuraj.**

Za svoj dom
kot temelji kamen ali preskrba za družino je tudi od nečlanov vsaka vloga od 10 Din dalje. Zelo ugodno obrestovanje pri „Mojmir" registr. kreditni in stavbni zadrugi Maribor, Rotovški trg 1. Posluje vsako sredo in nedeljo od 9 — 11 ure dopoldne.

Lepa soba
v bližini univerze se išče za boljšega dijaka filozofa z 1. oktobrom. Cena s kurjavo, razsvetljavo in event. jutranjo kavo, pod „Lepa soba" upravi tega lista.

Šivilja
išče dela na dom. Naslov v podružnici „Jutranjih Novosti" Maribor, Frančiškanska ul. 14.

Koliko
stane en mali oglas? Do 20 besed 5 Din, vsaka nadaljna beseda 25 para, tako si lahko izračunaš sam kaj stane tvoj mali oglas.

Gospodična
poučuje klavir mlajše začetnice Naslov v upravi lista.

Postelja
brez matraca na prodaj. Požar, Krkov trg štev 7 pritličje.

Priporoča se
konfekcija, krojačnica za dame in gospode po meri, po najmodernejših žurnalih. Brata Brunskole, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Prostorno klet
dobi radi opustitve zaloge v Ljubljani VII., kdor prevzame 80 hl dobre vinske posede. Natančneje pri sodarju nasproti pivovarne „Union".

Posestvo 66 oralov smrekovega gozda z živino in letno 1,200.000·— K — ugodno plačilo.
Grajščina z 3 orali parka v Mariboru, sposobno za tovarno 3,000.000·—K.
Gostilna z mesarijo, potem gostilna v Mariboru.
Posestva od 3 do 175 oralov tudi z vilami
Zaga venecianka s posestvom, bogat lesni kraj.
Vila enodružinska, takoj prosta 2,000.000·—K
Grajščina z žago, elektriko, velik inventar, luksus, 5,500.000·— K ter 26 oralov posestva se proda.
Kompanjona za restavracijo s 300 do 500.000·—K dober zaslužek za takoj se išče.
Pisarna ZAGORSKI. Maribor, Barvarska ul.

S 40.000 kron kavcije
išče službe inkasatorja, pisarniške moči ali skladiščnika uradnik vešč več jezikov. Ponudbe pod „Zanesljiv" na Clamor, an. zavod, Ljubljana, Šelenburgova ulica 4

PUH IN PERJE
vedno v zalogi pri tvrdki
R. Miklauc, Ljubljana.

„Vesna" Brata Pohlin i. dr
tvornica vlasnic, kljukic, rinčic za čevlje, kovinastih gumbov i. t. d.
Ljubljana I., poštni predal št. 126.
Sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo.
Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naročilih popust.

Ivan Zakotnik LJUBLJANA Dunajska cesta št. 49.
Tel. 379 mestni tesarski mojster Tel. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Gamaufovo umetno gnojilo za cvetlice
je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3·—. Razpošilja društvo
„Vrtnarska šola" v Kranju.
Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Urbanic in drogerija „Adria".

SPLOŠNA KNJIŽNICA

St. 1.	I. Albreht: **Ranjena gruda,** povest, broš. Din	12	vez. Din	17
„ 2.	R. Murnik: **Na Bledu,** povest . . „	16	„	22
„ 3.	I. Rozman: **Testament,** ljudska drama „	12	„	17
„ 4.	C. Golar: **Poletno klasje,** izbr. pesmi „	20	„	26
„ 5.	F. Milčinski: **Fridolin Žolna,** humor. „	8	„	13

Cene se razumejo brez poštnine.
ZVEZNA KNJIGARNA - Ljubljana, Marijin trg 8 in po vseh knjigarnah.

INGER ŠIVALNI STROJI
Na celem svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstva v vseh mestih.
LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 3.
Centrala za državo S. H. S. ZAGREB, Marulićeva ulica broj 5, II. kat.

And. Jakil, tovarna kož in čevljev d. d.
prodajalna Ljubljana, Poljanska c. 13.
Znižane cene Solidno blago !! Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, govedjega boksa in rjave kravine.

Izdaja in tiska »Zvezna tiskarna in knjigarna« v Ljubljani.